СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ XIII. Скрентонъ, Па., Четверъ 21-го Вересня, 1905. Число 38. — Vol. XIII. Scranton, Pa., Thursday, September 21, 1905. No. 38.

Читайте, бо важне!

На пôдставѣ ухвалы рôчнои Конвенціи „Р. Н. Союза“, буде принимати ся членôвъ въ мѣсяцю Октобру вôдъ 16-30 лѣтъ безъ вступного, а вôдъ 30-45 за половину вступного.

Вôдъ Головного Уряду Р. Н. С.

Н. Кирчôвъ, пред., С. Ядловскій, секр.

Важне для П. П. Секретарѣвъ Р. Н. Союза.

Повѣдомляю разъ на все, що всѣ грошѣ належачі до касы Р. Н. Союза посылае ся такъ: на money-order-ахъ або чекахъ выписує ся имя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше такъ выписаный money-order або чекъ не посылае ся до Голов. Касіера, але вразъ зъ выказами до Голов. Секретара. Головный секретарь опôсля вôдсылае ихъ до Голов. Касіера.

С. Ядловскій,
Голов. Секретарь.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Вересень.

21	Ч.	Рождество Пр. Богор.
22	П.	Йоакима и Анны
23	С.	Минодоры Митродор.
24	Н.	14. по Сош. Теодора
25	П.	Автонома
26	В.	Корнилія сотн.
27	С.	Воздвиж. Ч. Хреста

— ДНЯ 16. Септембра отворено читальню въ Пертъ Амбой, Н. Дж. На разѣ приступило кôльканайцять членôвъ. До читальнѣ принимають новыхъ членôвъ що тыждня въ суботу и недѣлю. Читальня отворена въ суботу вôдъ 5-тои годины до 10-тои вечеръ а въ недѣлю вôдъ 3-тои пополудни до 6-тои вечеръ. До читальнѣ принимають також дѣвчата. Предсѣдателемъ выбраный Кузьма Шкуратъ, секретаремъ К. Пелешакъ. Честь читальникамъ въ Perth Amboy, N. J.

— ВЪ Desloge, Mo. вôдбулось 10. септембра торжественне посвячене краеугольного камени пôдъ будову гр. кат. рускои церкви.

— ВЪ Гейзелтонъ, Па. Нръ 6, вôдбулось минулого Понедѣлка театральне представлене, заходомъ хору зъ McAdoo, „Хто виненъ“. Ту саму штуку грали пôдчасъ засѣданя урядникôвъ О. Р. Б. въ Plymouth, Pa.

— ОТВѢЧАТЕЛЬНЫМЪ споредакторомъ „Правды“ назначеный п. А. Филиповскій. Бувшій редакторъ В. Гладикъ, якъ зачуваемо, е вôдъ теперь „неотвѣчательнымъ споредакторомъ“.

— ВЪ окраинѣ навколо Скрентона уже давно появила ся заразлива хороба, тифусова горячка. Нынѣ занотовано богато выпадкôвъ тои хоробы и въ Скрентонѣ. Щобы уникнути еѣ, треба жити вôдповѣдно правиламъ гігіены, себто науки, якъ бути здоровымъ: не треба пити сирои воды та молока, а тôлько переварені, треба чисто держати якъ свое тѣло, такъ и дôмъ, не заводити биля домôвъ смѣтникôвъ та гноевищь, вчасно спати, добре ѣсти, не пити пива та віски и взагалѣ не робити нѣчого такого, що може шкодити здоровлю.

— НЮ-ОРЛІНЪ, 12-го вересня. Державні власти, що пильнують суспôльного здоровля, доносять, що въ мѣстѣ занотовано ще 43 выпадкôвъ хоробы на жовту пропасницю, и 3 выпадкôвъ смерти, а крôмъ того, въ другихъ мѣстахъ 7 выпадкôвъ хоробы и 2 выпадкôвъ смерти.

— АЛНА, Me., 12 вересня. Потягъ желѣзницѣ Вестервілъ ендъ Фармінґтонъ“ зôйшовъ сего дня зъ шинъ недалеко вôдъ стаціи „Гедъ овъ Тайдъ“. Поранено богато пасажирôвъ. Пôсля словъ машиниста, це такъ стало ся: на крутôмъ заворотѣ якъ-разъ передъ самымъ мостомъ локомотива зôрвавъ ся зъ шинъ, пробивъ перила моста и упавъ въ рѣчку; за собою вôнъ потягъ ще три кары: почтову, тягарову и багажну, мѣжъ тымъ якъ 3 кары пасажирскихъ лишили ся на шинахъ. Самъ машиністъ и кочегаръ улучили часъ, скочили въ рѣчку и выплыли до берега.

— МІНОТЪ, Н. Д. 13-го вересня. Въ лѣсѣ знайдено трупъ повѣсившого ся человѣка, и при нѣмъ записку слѣдуючого змѣсту: „Мое имя е Чарлсъ Герціґъ. Бôльшь якъ 30 рокôвъ тому назадъ я убивъ молоду дѣвчину Ліціе. Въ тôмъ злочинѣ бувъ одвинуваченый невинный чоловѣкъ Чарлсъ Стерлінґъ, и зôставъ повѣшеный. Коли знайде хто мого трупа, нехай оповѣстить мою матерь Катерину Герціґъ, Джірардъ, Д“.

Цей чоловѣкъ казавъ декому зъ своихъ знаемыхъ, що мае замѣръ вôдобрати собѣ житє, инакше его трупа не знайшлибъ, бо не звернулибъ уваги на те, що его нема.

— НЮ-ЙОРКЪ, 14 вересня. Тутъ скôнчивъ ся страйкъ бляхарôвъ. Страйкували мѣсцева юнія No. 11. Завдяки мôцнôй юніи страйкарѣ цѣлкомъ выграли страйкъ и дôстали платню $4.50 денно.

— ВЪ Ню-Йорку на девятôй евеню 11-го вересня лучило ся велике нещастє. Наповнений пасажирами потягъ высокои зелѣзницѣ ишовъ на пôвдень и на розѣ 53-ои улицѣ и 9-ôй евеню попавъ на отворений свичь. Одна кара зôрвала ся зъ шинъ и полетѣла на брукъ. То була друга кара потягу. Ранѣшь чимъ упасти, вона висѣла надъ улицею майже 3 хвилинъ. Друга кара тôлько на половину звисла надъ тротуаромъ, але не упала а лишила ся на шинахъ. 12 душь зôстало ся убитыми и 50 пораненыхъ бôльшь менш тяжко. Тутъ не включено велике число пораненыхъ о стôлько легко, що вони не потребували пемочи лѣкаря. Це буде найбôльше нещастє, яке тôлько коли лучало ся на высокôй зелѣзницѣ.

Якъ на виновника катастрофы вказують одні на сиґналіста, котрый нѣбы то мильно поставивъ сиґналы, а другі на того, що провадивъ потягъ; нѣбы то вôнъ не зрозумѣвъ сиґналôвъ. Цей остатный бувъ скебомъ, и по катастрофѣ зникъ десь и не знаходить ся и до того часу.

Самовидцѣ тои катастрофы передають страшні сцены, якихъ вони були свѣдками.

— ВАРШАВА 13-го вересня. Астрономъ А. Ковальскій, професоръ тутешнои обсерваторіи зôставъ арештованый зъ усею фамиліею. Въ его помешканю полиція знайшла богато револьверôвъ и другои зброѣ.

— ВІКТОРІЯ, Б. К. 14 вересня. Мѣжъ тыми, що утекли зъ Сахаліну до Японіи, знаходить ся Алексій Трігони, бувшій професоръ московского университету. Вôнъ бувъ обвинуваченый въ тôмъ, що бравъ удѣлъ въ справѣ убійства россійского царя, Александра II. въ 1881 роцѣ и зôставъ засланный на Сахалінъ на все житє. Зъ Японіи вôнъ приѣде до Спол. Державъ, де мае замѣръ здобути собѣ права громадянина и лишити ся на завжды. Вôнъ каже, що не бравъ жадного удѣлу въ убійствѣ царя.

— ПЕТЕРБУРГЪ, 15-го вересня. Сегодня вышовъ царскій указъ, пôсля якого цло на американьскі товары значно зменшуєть ся. Американцѣ давно уже старають ся о тôмъ, але удало ся имъ те тôлько по портсмавтскôй мировôй конференціи. Отже Рузвелтъ не дармо допомагавъ Росіянамъ зробити миръ.

— ДАЛЛАСЪ, Тексасъ. Фармеры злапали нігра, Стіва Арона, котрый напавъ на жѣнку фармера Норіса и знасилувавъ еѣ. По короткôй нарадѣ фармеры ухвалили злинчувати нігра.

Дали ему двѣ годины часу, щобы вôнъ помоливъ ся Богу и приготовивъ себе до смерти. Ніґеръ просивъ ихъ, щобы вони не палили его, а застрѣлили. Але фармеры порѣшили спалити. Передъ смертію ніґеръ хотѣвъ побачитись зô своими братами та сестрами. Єму урядили те побачене. По тôмъ фармеръ Джорджъ Бравнъ розламавъ невеличку комору, и зъ дерева зложили костеръ. До стовпа, вбитого посередъ костра, привязали нігра, облили дерево керасиномъ и запалили. Ніґеръ кричавъ не чоловѣчимъ голосомъ, але черезъ декôлька хвилинъ замовкъ. Єму було 20 рокôвъ. Браття его зôбрали попелъ и понесли поховати.

— СТ. ЛУІ, МО. 10 вересня. Тутешна юнія друкарôвъ пôсля спеціяльного мітинґу, ухвалила почати боротьбу за 8-годинный день заразъ, не чекаючи на 1 сѣчня 1906 року, якій срокъ бувъ призначеный мѣжнародною юніею друкарôвъ для загального страйку.

— БЕРЛИНЪ, 15 вересня, Нѣмецька часопись „Post“ доносить, що въ балканьскихъ державахъ (Болгарія и Сербія) вôдкрыто широко розвиненый заговôръ, якій мае на метѣ убити сербского короля Петра и болгарского князя Фердинанда, оголосити въ Сербіи и въ Болгаріи републику и организувати въ Турціи революцію, щобъ увôльнити Македонію вôдъ турецкого ярма. Тогды, пôсля пляну заговору, напасти на Константінополь, щобы принудити другі державы вмѣшати ся въ сю справу и ґарантувати Македонцямъ невалежнôсть. Въ сей заговôръ були замотані Сербы, Болгары и Вôрмены. Богато проводарôвъ зостали арештоваными.

— МОБІЛЪ, АЛА. 15 вересня. Мулятка Марта Кравфордъ, котра зъ нелюдскою жорстокôстю поводилась зô своею 8-лѣтнею дитиною, була учора арештована. Вона била дитину батогомъ, потôмъ еѣ то здалось замало. то вона нагрѣла зелѣзо и пекла нимъ тѣло дитины. Де кôлько людей збѣгли ся на страшенный крикъ дѣтины и арештували жорстоку матѣрь.

— МОНТЪ ВЕРНОНЪ, Н. Й. 15. вересня. Фріда Валдау, 8-лѣтна дочка огородника, Августа Валдау, змерла вчера вôдъ страшенныхъ мукъ скаженины. Два тыжднѣ тому назадъ еѣ укусила кôтка въ руку, и коли у неи почала пухнути рука, то нѣхто не бувъ годенъ указати тому причину. Нарештѣ, дитина дôстала корчѣвъ, причемъ зъ рота у неи выступила пѣна. Коли покликали лѣкаря, то той сказавъ, що уже пôзно, и нѣчого не може погти.

— ЕТЕНСЪ, Тенн. 12-го вересня. Альбертъ Вахтенберґеръ, учитель, знайшовъ потрѣбнымъ побити одного ученика Ернеста Пауера. Той такъ сильно розлютивъ ся, що вынявъ нôжъ и кинувъ ся на учителя, и той не встигъ и обернути ся, якъ хлопець всадивъ въ него нôжъ. Вахтенберґъ умеръ кôлька хвилинъ.

— БРУКЛІНЪ, Н. Й. 14-го вересня. Елисавета Вилсонъ, 28-лѣтна жѣнка застрѣлила учора свого чоловѣка Едварда Вилсона. Едвардъ Вільсонъ бувъ друкаръ и йшовъ на роботу. Жѣнка чекала на него биля дому и коли вôнъ прийшовъ, спитала его: „Чи ты вôддашь менѣ тыи $4., що ты менѣ виненъ?“ Той вôдповѣвъ, що вôнъ уже вôддавъ. Тогды жѣнка выстрѣлила зъ него зъ револьвера и улучила въ груди. Єго вôдвезено до шпиталю, де вôнъ певно скоро умре. Жѣнка лишила ся на улици, чекала, поки еѣ арештували и вôдвезли до суду. Вона жалувала ся, що еѣ умеръ пôвъ року тому назадъ сынъ, и мыслять, що се нещастє зробило еѣ помѣшаною. Вона покинула свого чоловѣка, и судъ присудивъ, щобы той платививъ жѣнцѣ на удержаніе ще тыждня $4, котрыхъ вона нѣколи не хотѣла брати. Своему чоловѣкови вона вже нераза загрожувала, що его застрѣлить.

— ВÔДРОДЖЕНЄ... КНУТА. Вôдъ 8. вересня с. м. входить въ житє въ Даніи кара тѣлесна за певный, строго означеный рôдъ приписôвъ. До внесеня сего закона проти мущинъ чула ся Данія присилувана задля розпаношеного въ Даніи знущаня ся сильнѣйшихъ фізично мущинъ надъ слабшими жѣнками и дѣтьми. Кривдженѣ неразъ жѣнки звернули ся вкôнци до правительства и парляменту зъ просьбою о заряджене средствъ, якібъ ихъ хоронили передъ жорстокостію и грубостію мущинъ. И правительство прихилило ся до ихъ просьбы. Въ сѣмъ роцѣ ухваливъ парляментъ законъ, що тыхъ мущинъ, якібъ знущали ся надъ слабшими жѣнками, або дѣтьми, якібы допустили ся побитя ихъ, карано, не якъ доси грôшми и вязницею, але також битемъ т. е. тростиною ишпаньскою, або кнутомъ вôдъ 1 удару ажь до 27. Кнутомъ мае бути караный тôлько той, хто бы вже бувъ передъ тымъ караный за побите и не поправивъ ся. Законъ мае силу лише на 6 лѣтъ. Щорôчно мае ся парляментови представляти спрввоздане зъ наслѣдкôвъ, якій буде мати кара тѣлесна. Опінія публична Даніи приняла законъ зъ вдоволенемъ, хоть деякі теоретики высказують ся, що кара тѣлесна не повинна бути примѣнювана навѣть за найбôльшу брутальнôсть.

— НА будову руского народного театру у Львовѣ зложено въ минулôмъ мѣсяцю, 1.340 корон и 20 сотикôвъ; загальна сума выносить 157.339 К. 7 сот.

Жертвуйте на Р. Бурсу въ Америцѣ.

Сучасне положенє в Росії.

Війна, що доперва тільки скінчила ся, межи конституційною державою Японом, а самодержавною Росією, звернула увагу усього сьвіта на ці два народи. Весь сьвіт з цікавістю стежив за боротьбою цих двох держав і дивував ся, як могло то стати ся, що маленький, в порівнаню з Росією, Япан одержав над нею цілий ряд побід і майже знищив її повагу, яко першокляснoї сьвітової держави, котра до того часу здавалась усім такою сильною і страшною, що її мусів боятися трохи не увесь сьвіт. В російських деяких урядових часописях читач богато знайде про то, що Японови допомагають другі держави: Англичане, Американці, Хинці, трохи навіть не Турки; помагають і грішми і людьми. Теж саме може читач знайти і в деяких неросійських часописях, прихильно відносячих ся до російского уряду. Але то все чиста брехня. Ніхто не бачив в японьскому війску ні одного жовніра не Японця: людьми ніхто Японцям не допомагав. А що до грошей, то як Японці, так і Росіяне, однаково позичали у других держав гроші на провадженє війни, тільки що Росія до того уже запозичалась, що останніми часами їй ніхто уже більше не давав.

А щоби зрозуміти цю справу, треба знати, що таке виявля з себе Росія і що діялось в ній останніми часами. Перш усього, Росія, хоч уряд російский зове її „Русь едина“ в дійсности не є який-небудь единий нарід, як на приклад Японці, а складаєсь з богатьох народів, межи котрими числом перше місце займають Москалї (70 міл.), потім Українцї (25 міл.), далї Поляки (14 міл.), Фінляндці і богато других народів числом менших. Всі ті народи не з власної доброї волі належать до російскої держави, а російский уряд силою стримує їх в своїй державі і силою примушує слухати своїх розказів. Всіх їх російский уряд хоче змоскалізовати і через те чинить їм богато утисків і кривд. Вдруге, Росія є держава самодержавна, монархічна, себто держава, де усіми державними справами заправляє невеличка купка людий з царем і великими князями на чолї. Цей гурток людей, так звана бюрократія, не питаючись волї народної, чи подобаєсь ся то народови чи нї, видає закони, накладає податки, збирає військо, назначає по своєму вибoрови людей на ріжні суспільні посади, як то: суддів, земских предсїдателів, попів, епископів і т. п., позичає у других держав гроші і взагалї робить усе, що тільки захоче. Нїхто не може їх нї в чім зупинити, бо вони самодержавні, нїхто навіть не має права сказати, або написати що-небудь не в похвалу урядови. Всї мусїли мовчки терпіти, всї вчинки свого уряду, най би то були варіятскі.

Не треба бути великим пророком, щоб сказати, що такий стан річий не приведе нї до чого доброго. І дійсно, колиб хто, не знаючи Росії, зобачив її 7—8 років тому назад, то він би здивував ся, чому в тому богатому усіми природніми богатствами краю такий бідний, такий темний, неосьвічений, такий нещасний нарід. Его здивовалаб також незвичайна тиша, що панувала в краю. Нігде нічого не було чути про жадні страйки, про які-небудь заворушеня або незадоволеня. В жадній часописи не можна було здибати жадних відомостий, про які-небудь народні біди, неначеб їх і не було. Всї часописи писали або ріжні нї для кого не цікаві дурниці, або славили царя і его уряд. Колиб хто не бачив міліонів тих голодних, обдертих в лахмітя, вигладаючих на жебраків, селян і робітників, то він би міг думати, що це якийсь незвичайний край, де мешканці усім задоволені, де нїхто на мае на що скаржитись, де навіть робітники задоволені своїми панами, а тілько пани нарікають на лайдацтва робітників.

Така тиша, що панувала в краю, не вважаючи на лихий стан річий, підтримувалась штучно і також лихими способами. Та тиша була тільки показовою. То не була тиша, що панує в церкві підчас служби Божої, де всї в один голос хвалять Господа, то була тиша, що панує в вязниці, де чути тільки грізні оклики сторожі, то була тиша, що панує в омутї, в багні, де все гние і воняє, де не може жити жадна істота, крім гадин, котрі навіть роскошують там. Щоби підтримувати цей позірний супокій, завдавав російский уряд богато утисків і кривд своїм піддaним. Не було волї слова, волї друку, волї збирати ся на віча, заборонено навіть було робітникам страйкувати. Коли де люди збирали ся на віче, уряд посилав на них війско: вічевиків стріляли, били нагайками, калічили, арештовали, сажали у вязницю і засилали до Сибіру. Коли хто з робітників намовляв своїх товаришів до страйку, то жандарми его лапали і також засилали до Сибіру. Студентів, що не хотіли виконувати дурацьких розказів ріжних царских посіпак, віддавали до війска. Один з редакторів написав у своїй часописи, що коли студенти бунтують ся, то певно не самі студенти тому винуваті, то его часопись закрили, а самому зволїли вибрати ся геть з того міста, де він мешкав (Петербург). Щоби тримати нарід у темряві, бо такий уряд, як російский міг істнувати тільки там де загал люду е неосьвічений, то уряд ставив ріжні перешкоди всім хто тільки хотів через науку здобути собі осьвіту, і забороняв приватним людям засновувати народні школи та читальні. Російский уряд не хотів навіть, щоби нарід сам собі допомагав у який-будь справі. Навіть, коли в кількох губерніях люди почали пухнути та вмирати з голоду, то і тоді заборонено було приватним людям збирати гроші і засновувати безплатні їдальні і роздавати поміж нарід хлїб і муку. Всі мусїли посилати гроші і збіжа до Червоного Креста; там уже, мовляв, знають як ними розпорядкувати. А як провадять ся справи у Червонім Кресті, про те здаєть ся американьска Русь троха знає з прикладу редактора „Правди“. Це тут в Америці,/а що робить ся в Червонім Кресті в Росії, про те нічого вже казати. Звичайно нїхто, хто знав російский Червоний Крест не давав туди жадного цента, і таким чином російскі піддані не мали жадної спромоги допомагати один другому в часі лихоліття.

Російский самодержавний уряд, кермуючи краєм, нї мало не дбав о народні інтереси. він пильнував тільки того, щоби як можна довший час тримати владу у своїх руках. Всї царскі урядовці добре бачили, що самодержавіє істнує не на користь народови, що самодержавіє вже зжило свій вік, що інтереси самодержавія стали в суперечку з інтересами народними, що самодержавіє стало ворогом народа і що коли нарід це зрозуміє, тоді прийде кінець їх пановaню. Через те самодержавіє мусїло боятись усякого житевого руху, усякого поступу, усего, що мало які небудь прикмети поступования вперед, бо кождий крок поступования вперед народного житя зближав самодержавіє до згуби. Таким чином, самодержавіє мусїло боротись проти всякого поступу, мусїло стати в суперечку з самим житем, і свое шкідливе істнованє мусїло підтримувати злодійскими вчинками.

Тільки почалась війна з Японом, то тут зразу з'явились всї наслідки шкідливого царского панования. Перш усього війна була несподівана для російского уряду. Але такий уряд як російский зі своєю злодійскою політикою, як у справах внутрішних, так і в справах заграничних, не міг уникнути конфлікту з ким-небудь державою. Така політика безумовно мусїла довести російску державу до війни з якою-небудь другою. Ще за цілий рік до війни в Росії всї говорили, що буде війна з Японом, що Япан не подарує Росії того, що вона не хоче віддати Хінцям Манджурію, котру она після договору повинна була задержати у себе тілько один рік, а за пів року до війни всї сьвідомі люде були уже певні, що війна безумовно буде. Знали про те всї, не знав тілько російский уряд, а може він тільки вдає, що не знав. У всякім разї він не готовив ся до війни. І це дуже характеристичне для сучасного російского уряду, бо він зовсім не дбає нї про народні нї про державні інтереси, і через те війна повстала для нього несподівано. Коли вже почалась війна, то здавалось би самодержавіє повинноб вхопитись за неї обома руками, щоби розбити в кінець Японців, щоби показати усьому сьвітови, а найбільше, своему народови, що самодержавіє — сила, що воно хоч і душить своїх власних підданих, але за те допровадже свій нарід до всесьвітної слави і сприваджує йому сьвітову повагу, яко сильному народови. Здавалось би, що не може б бути кращого випадку для дешевого здобутя собі поваги і слави, бо Японці в порівнаню з Росією нарід до того маленький, що з початку мало сьвідомі люде дивились на те, що Японці відважились воювати з Росією, як на божевільний вчинок. Мислили, що Росія в короткий час зовсім розбє Японців і примусить їх зробити мир на яких захоче умовах. Але годі сподіватися від злодїя вчинків порядної людини, годі було сподівати ся, щоб гниле, уже здихаюче самодержавіє годно було провадити яку-будь живу справу.

(Конець буде).

Вражѣня
з New Britain, Conn.

День 4-го вересня с. р. не тільки Нюбритaньскі а і повамісцеві Русини обходили тут величаво, а то з нагоди торжества посьвяченя Нюбританьской Церкви.

День був дощевий, понурий, знать сама природа в той день плакала слезами радости над дїтьми Руси, котрі позїждались тутки з ріжних сторін, аби взяти участь в так дорогім кождому рускому серцю торжестві. І йшли Русини, або лїпше сказати бродили в болотї, дощ заливав їм очи, мочив до нитки, в торжественним походї, але кождий йшов гордо, з якимсь вдоволенєм себе, з зором зверненым в сторону, де між деревами мерехтів трираменний хрест, символ нашої сьвятої віри.

Не буду тут розводитися про акт посьвяченя Храма Божого, нї про Богослуженє, котре відбулось гарно при звуцї нюбританьского мішаного хору, під дириґентурою п. Хаджая, а скажу, лиш що найбільше враженє зробила на мене проповідь о. Улицкого з Ансонїя, Кон. Вчули тут Русини, не гровни, не гребуйи смоли і сірки, якими все ще послугують ся деякі сьвященики, але слова потїхи, слова захоти до витревалости. В нашій прекрасній рідній бесїдї, а що найважнїйше вчули ми тут заохоту до плеканя нашої рідної мови. котру маємо берегти як спадщину по наших прадідах і не цуратись ей, бо лише через любов до свого народу, любов до рідної мови, в котрій нас матери учили пізнавати Бога, і людий, можемо собі сказати, що любимо і Того, котрого не може обняти ум жадного смертельника, то є Бога. Що за красна і взнесла наука! Бо і дійсно. хто не любить свого народу, не любить свого ближнього, той не потрафить любити Бога. О. Улицкий, своєю наукою потрафив змягчити серця слухачів, і нема сумнїву, що неодин Русин — котрий стратив любов до рідної мови, цурав ся своєї народности, чуючи таку науку, постановив в душі інакше жите, а що постановив, се могли посьвідчити слези, котрі зауважевим у кождого, котрому не вигасла ще остатня іскорка рускости в глубинї его душі.

При кінцї богослуженя о. Іван Велигорский, місцевий душпастир, дякуючи усім присутним, що брали участь в торжестві, як і тим, що трудом і жертвами причинились до вcaseсеня Храма Божого, візвав місцевий хор до відсьпівaня кількакратно „Многая лїта“, відтак Русини так Нюбританьскі, як і околичні, удали ся при звуцї місцевої банди до Harmonia галї, де о цїв до 4 ої год. почало ся Руско Народне Віче.

Віче розпочалось відсьпіванем нашої любезної пісні „Мир вам братя всім приносим“ через місцевий хор, а відтак всч. о. Павло Тимкевич з Йонкерс вітворив віче красною промовою, висьвітлюючи важність і потребу склнкуваня народних віч. Казав, що Русини йдучи слїдом своїх прадідів, повинні сходитись разом, та спільними силами обговорювати справи і долю свого народу. Промова о. Тимкевича видко сподобалась кождому, бо бесїдника надгородили гучними оплесками.

На предсїдателя віча попросив о. Тимкевич, місцевого душпастира о. Івана Велигорского, а на секретаря тогож віча цїлком несподїзано нивше підписaного, на що ті згодившись заняли свої місця.

Вcч. о. Велигорский обнявши провід віча, в кількох горячих і зрозумілих словах візвав учасників віча до порядку, і до забираня голосу в справах відносячих ся до американьских Русинів. На першого бесїдника попросив о. Велигорский о. Улицкого з Ансонїї, котрий зі зрозумілем річи говорив про „Р. Н. Союз“. О. Улицкий при закінченю своєї промови заявив, що не обговорює реферату „Р. Н. Союза“, тому, щоби через се поняв другі рускі організації в Америці, але говорив се тому, понеже богато наших Русинів несьвідомо а непотрібно вяжетась по чужих, і ворожих рускому народови товариствах, і своєю кервавицею підпирають їх, а властиво в горячих словах взивав о. Улицкий тих Русинів до „Союза“, котрі ще не належать до жадної орґанїзації.

Але показалось, що Нюбританьским Русинам ще далеко до того, щоб підпирали свої інституції, понеже як слід знайшов ся „критик“ в особі Івана Сманьчука, котрий заявив досить флегматично, що „Союз“ если є добрим то лише про Пенсильваньских Русинів (?), понеже їх там товче і убиває на кождім кроцї, а їм Конетицким „Руснакам“ не потрібно „Союза“... Другий троха мякшого калібру „критик“ Олекса Міґеля „попитал“ о голос. а котрому ніяк не могло поміститись в голові, щоб тілько було „Союзів“, о котрих говорив о. Улицкий, але переконавшись нарешті, що „Р. Н. Союз“ складає ся но з „Союзів“, а з віддїлів, в один великий „Союз“ — признав нарешті, що той „Союз“ не цїлком „плана“ річ, але ему, Міґельови, одно з бесїд о. Улицкого не подобає ся, а то се, що він є „пан“, бо він не жаден пан, а „лем“ собі простий „хлоп“.

Тут забрав голос о. Тимкевич і красну дав відповідь критикам „Р. Н. Союза“ мотивуючи тим, що о. Ул. говорив, що нашим обовязком є піддержувати орґанїзацію „Союз“, бо се руска орґанїзація, а кождий Русин вписуючись в члени „Союза“ робить тим самим патриотичне а заразом і християньске дїло, бо вплачуючи місячні вкладки знає, що своїми грішми вспомагає своїх вспібратів в нещастю, а рівночасно забезпечує своїй родинї будучність матеріяльно.

Опісля виступив з промовою п. Ардаліон Хромовский з Ню Йорку. Він говорив про хосенність дотеперішних руских крамниць, приміром в Олифанті, где Русини злучившись в Руску компанію, при згоді дійшли вже до поважних результатів, бо обертали вже значною сумою гроший, щось около $10.000; або в Йонкерс, де рускі компанїсти закупили кілька домів, з котрих мають красний хосен, бо 500 дол. тижнево самого „ренту“ за помешканя і т. д. Велика уже пора, говорив дальше п. Хромовский, щоби і по других місцях Русини лучились в компанії, а згідно стреміли до того, щоби руский робітник не збогачав своєю кервавицею чужих, лиш щоб рускі торговлї вcюди, де живуть Русини, свої у своїх своїх милі засоторювались не тільки в віктуали споживчі, але також і в другі потрібні до житя річи. Через закладанє руских сторів зробилибисьмо і патріотичне дїло, бо чим є для громади...

могли би виробляли сь рускі молодці та відповідних клерків і т. д. Виводи п. Хромовского попер горячо п. Іван Париляк, заявляючи, що він сам яко бизнесмен знае, що при згоді і витревалости можна в промислі дійти до несподіваних результатів. Але не всім Нюбританцям було тое в смак. Оден з них, Євчак (на жаль уходить за патріота), висказав ся в рубашний спосіб против сторів. Казав, що він е „твердим“ Руснаком, що жие уже щось около 15 літ в Америці, і мае троха „олію в главе“, але він не видить жадної потреби, щоб в Ню Бритейн закладали якісь там „компаніцкі“ склепи. Вкінци сказав, що Нюбританці не винаймали по тое галї, щоби їм тут хто говорив про „Союзи“, або компанічні стори, а лише на те, щоби „чесне сполки“, котрі брали участь в посьвяченю Церкви утрахтувати. Виводи Євчука попер ще другий ему подібний „твердий“ Руснак.

Щоби не гратити часу на дурній балаканині „твердих“, забрав голос о. Струтиньский з Олифант, Па. Говорив, що милять ся ті, котрі думають, що нам по за будованем церквей в Америці, уже нічого не треба. Русини зачали еміґрувати до Америки майже рівночасно з другими славяньскими народами, а помимо того як далеко ми лишили ся позаді від других. Придивім ся Чехам, Словакам, ну хотьби і Полякам, всі вони мають крім костелів і другі свої інституції, а що мають Русини? Другі мають свої крамниці, сильні орґанізації, а передовсім школи, а де то все мають Русини? Другі Славяни мають своїх адвокатів, судіїв, професорів і т. п., котрі занимають в Америці високі становища, а де мають тут таких людий Русини? Щож то, чи ми уже такий вацофаний нарід, що помежи нами не найшли би ся люди здібні на попів, адвокатів, інжинерів, добрих лікарів і т. п., або чи Русин сотворений лише до лопати і піка? Чи Русини уліплені з иншої глини, як другі культурні народи? Нї! Ми Русини могли бисьмо мати тут і вчених людий і однакі права з другими і свої інституції, а що їх не маемо то лише тому, що нам брак патріотизму... Щож се значить бути патріотом? Бути патріотом, значить любити! Любити свій нарід, свою мову, бо лише через любов Русин не пожалуе своеї лепти, если іде о піддержане рускего діла. А щоб нам навчити ся любити свій нарід, потрібна нам конечно орґанізація, котра би виробляла Русинів на добрих патріотів, а такою орґанізацією е „Товариство Руских Патріотів“. При закінченю своеї промови, о. Струтиньский візвав присутних, щоб кождий, хто чуе ся Русином вписувавсь в члени „Руских Патріотів“. В члени „Тов. Р. Патріотів вписало ся відразу 20 членів, а і о. Струтиньский дав $1.00 і попросив о. Велигорского, яко секретаря „Т. Р. П., щоб го вписати в члени. Потім о. Велигорский дякуючи всім присутним Русинам, як і бесідникам, котрі не жалуючи труду допомогли ему совершити так красне діло, і розвязав Віче.

Честь і слава усім, що при нагоді торжества, посьвяченя церкви не забули і на справу руского народу та надали дневи 4-го Вересня вигляд варазом нашого народного сьвята. Честь і слава і тим нашим Русинам, котрі зрозуміли поклик: „в лучности сила“ а словом і ділом довели, що потрафлять постояти при своїм рускім народі, а жаль великий до тих Русинів, котрі в своїй несьвідомости позволяють баламутити других і впоюють в них їдь „твердости“ і ненависти до свого народу. Такі люде не тільки, що не роблять самі нічого для руского народа, щоб го поставити на рівні з другими народами, але ще своїми глупими критиками спиняють працю на народній ниві. Ганьба їм тим гірша, що они яко „інтеліґенция“, завдяки темноті наших людий, видають себе за провідників руского народа в Америці, і вмісто осьвідомлювати его, учити любови до всего що рідне, своїми сплетнями учать его рабства, захвалюють ему кнут царских чиновників, сьпівають тому народови о едности Русинів з Москалями. Коли вам, кацапи, так пахне ваша „матушка“ Росія, то чомуж не їдете самі до Петербурга або Москви і не заживаете того царского раю, а сидите в Америці і за гріш, за кервавицю того руского робітника, показуете ему грушки на вербі? Не вам облудники навертати Українців нібито з мильної дороги! І не уїдайте на людий, що хочуть добра народови, а вдарившись в груди, перепросіть руский народ, в котрий в так підлий спосіб сїете їдь ненависти Русина против Русина, кажучи:

Прости нам, нещасний народе, за кривду, якоїсь від нас зазнав... Прости нам, народе руский, за темноту, в котрійсь цілі віки нидів, хотяй ми могли тебе просьвітити — бо преціньми „тверді“ уходили за твоїх учителів і провідників.

А відтак, ви фарбовані лиси, закотіть рукави а возьміть ся щиро до праці, а если ваша праця над осьвідомленем нашого народу покажесь корисною, то і о славу провідників можете бути спокійні; нарід руский вам еї віддасть.

Михайло Беля.

ДОПИСИ.

Зъ Colchester, Conn.

При купованю дому або фармы, раджу бути дуже осторожнымъ, — у сусѣдъ довѣдаете ся що варта. Хотяй по мѣстахъ чимъ разъ гôрше, то по фармахъ также люде бѣдують. За добру фарму трудно, „пустого есть много“.

Фарма добра въ тôй околици де можна заробити, бо зъ самои трудно жити; на фармѣ робить тôй грошѣ хто грошѣ мае. Вправдѣ на фармѣ лѣпше проживешь за доляра якъ въ мѣстѣ за пять, бо можна для себе щось посѣяти, посадити, прховати и т. п. а якъ можна въ сусѣдствѣ денно пôвтора доляра заробити, то лѣпше не треба нашому чоловѣкови. Фармы зъ забудованемъ, лѣсомъ и пасовискомъ дуже танй всюда, близько якогось мѣста всюды дорогй. Замѣсть вôдразу фарму куповати, раджу кождому лѣпше якъ можна вынаняти на оденъ рôкъ пôдъ услôвемъ, а потôмъ купити якъ ся подобае, а въ разѣ якъ бы хто фарму вже купивъ, дуже поволи платити; угоду робити до выплаты на довгій часъ, бо не все ся такъ дѣе якъ чоловѣкъ собѣ мыслить або ся сподѣвае.

Въ Америцѣ господарство ведесь инакше якъ въ старôмъ краю. Фармерство то business. Треба добре розумѣти тутейшй обставины и бôльше головою робити, бо тягнути плуга и вôлъ потрафить. Хто тяжше працюе, тôй завсѣгды менче заробить.

Я вôдъ фармы не вôдраджую нѣкому, бо майже усѣ нашй люде привыкли до землѣ, а натура тягне вовка до лѣса; тôлько раджу бути дуже осторожнымъ, уважати въ якôй околици куповати и не дати ся ошукати. Дуже часто бувае, що фарма и половины того не варта що за неѣ жадають. Хто мае дѣти повиненъ уважати, щобы близько була школа, сторъ и т. и. а не сидѣти якихъ 5 миль вôдъ школы. Де гôрше, нехай хто иншй купуе а не Русинъ. Якъ бы мы мали другій разъ жити на свѣтѣ, то певно, що моглибысьмо якъ будь поступати, але що жите лишь одно, то треба жити розумно, такъ, абы було найлѣпше.

Даніилъ Кудликъ,

Зъ North Tonawanda, N. Y.

Смерть за крадѣжь.

Дня 11-го с.м. въ ночи зъ Понедѣлка на Второкъ о 3-ôй годинѣ по-пôвнôчи выбрало ся кôлькохъ Поляковъ красти. Вже давно ходила чутка, що зъ кэръ бракуе рѣчей, отже поліція чатовала черезъ два тыжнѣ. Згаданои ночи идуть два полісмены улицею, а въ карѣ чути лоскôтъ. Полісмены прийшли блисше до кары, а тамъ коло кары було 6 Поляковъ, а оденъ въ карѣ розбивавъ паки, въ котрыхъ були товары. Оденъ полісменъ заглянувъ до кары и кличе до злодѣя: come on Johnnie, а тôй вытягнувъ желѣзну бару и такъ ударивъ полісмена, що тôй впавъ. Другій полісменъ вытягнувъ револьверъ, стрѣливъ до злодѣя и убивъ его на мѣсци. Полісменъ, котрый перше упавъ на землю зôрвавъ ся на ноги и двохъ злочинцѣвъ спôймали, а чотыри утѣкло. Убитого злодѣя взяли до шпиталю и тамъ его поропили докторы; мавъ 3 кулѣ въ собѣ. Два злодѣѣ сидять въ арештѣ, а полісменови ничь.

Иванъ Кôтъ.

Зъ Spokane Junction, B. C. Canada.

У насъ при новôй дорозѣ робить много Русинôвъ и другихъ людей и всѣ якось згаджають ся на все, лишь нашй Русины не могуть ся згодити. Оденъ Русинъ бувъ 'форменомъ и попсувалась ему годинка, то вôддавъ еѣ до направы, а собѣ позичивъ въ товариша другу. Але пару день опôсля сквітувавъ, бо дôставъ роботу деинде и взявъ зъ собою свого товариша годинку. Передъ тимъ заки еще вôдъѣхавъ, оденъ чоловѣкъ давъ ему знову свою годинку, абы еѣ вôднѣсъ до направы. Коли вôдъѣхавъ, хотѣвъ написати до свого товариша листъ, але сей товаришъ „вѣрный“ не чекавъ на его листъ, але давъ его полісменови привести назадъ и тутъ его засудили на мѣсяць арешту або 36 долярôвъ кары. Але що насъ тутъ Русинôвъ много, то не дали мы ему сидѣти, бо вôнъ не самотный, але мае жѣнку и дѣти. Отже скинули ся по доляру по два и выкупили его зъ неволѣ. Роздумайте собѣ дорогй читачѣ, якого то партнера можна собѣ знайти: ты ему хлѣба, а вôнъ тобѣ камѣня; передъ тобою свѣтить очима якъ собака, а якъ вôдъѣде, то собѣ мыслить, якъ бы тебе ошукати. Зъ другого знову боку подумайте собѣ, якъ то „вѣрный“ товаришь поступивъ собѣ зъ другимъ, що ажь полісменами давъ его привести та всадивъ до неволѣ. Стережѣть ся недобрыхъ товаришѣвъ, а тримайте пріятельство лишь зъ добрыми, вѣрными та чесными людьми.

С. Н.

З України Росийської.

Спеціяльна кореспонденция „Свободи“.

Вже минае три місяці як комітет міністрів ухвалив скасоване закону 1876 р., а й досі цю ухвалу не передають на затверджене цареві. Як довідуемось з приватних жерел, чекають на поворот Вітте з Америки, і аж тодї закінчить ся чим-небудь рішучим многострадальна справа українського слова в Росиї. А поки що — росийська цензура по старому забороняе один за другим українські рукописи, представлені їй на перегляд; так оце сїми днями заборонено Украïньскому Видавничому Т-ву в в Петербурзі популярну брошуру про конституцію, мимо того, що в росийській мові на сю тему з'явилось уже безліч усяких видань. Не діждемось, мабуть, і своеї преси в кінці сього року. А потреба на неї щораз більше зростае не тільки серед інтеліґенциї, але й в народі, як про се сьвідчать листи від селян надіслані до редакций ґазет на Півдні Росиї. Оце тільки що наспіла звістка, що вже приступають до друку сьв. Письма в укр. мові після довгих короводів з боку Синоду. Будуть друковати паралельно два тексти: український і словянський.

На днях затвержено устав польского клюбу в Київі з читальнею та бібліотекою при ньому. Подаючи сесю звістку ред. ґазети „Полтавщина“ висловляе надію, що скоро дочекаемось і Українського клюбу в Київі, де-б розроблялась і підтримувалась українська суспільна робота. Еге-ж, як би то! От скоро Поляки дістануть запроваджене польських викладів релїґії і польської мови на Правобережній Україні, а відносно української мови в народних школах коміт. мін. висловивсь, що в цьому немае потреби, бо, мовляв, укр. мова так близька до росийської, що нема рації викладати по-українськи... Така то нам привілеґія з чести бути „близькими родичами“ пануючої нациї!

Ціми днями мав відбути ся в Катеринославі археольоґічний з'їзд присьвячений історії Запорожа та сусідних земель. Московський центральний комітет археольоґ. т-ва, яке вряджуе цей з'їзд, з уваги на теперішні „смутні часи“ в Росиї не запросило до участи в з'їзді українських вчених з Галичини та Буковини; як доносять ґазети, се зроблено зі страху перед українськими промовами (sic!). Українці хотіли зірвати з'їзд або, в кожнім разї, протестувати; здаеть ся, з'їзд відкладено на слідуючий рік.*) Очевидно боять ся українства не тільки урядові рос. круги, але й росийські вчені; хоч і як се мусить тїшити наше самолюбство, що ми складаемо таку силу, якої боїть ся самий деспотичний уряд і нарід в сьвіті, але треба признати, що користи з сього нам дуже мало, і тільки коли ми будемо страхати наших ворогів не тільки фактом свого істнованя, але й якимись реальними вчинками, тодї хіба добемо ся полекшення долї нашому народови.

З проявів суспільного укр. життя заслугуе на увагу подане заяви від Демократичної Укр. Партії на з'їзді земських і міських діячів у Москві 19—20 липня с.р. В сїй заяві, Партія опираючись на засадах: 1) історично-правничій, 2) економічній і 3) побутово-національних, домагаеть ся перебудови росийської держави на федерацію автономних народів, де-б кожній нації забезпечував ся свобідний культурний і економічний розвій. Ця сама заява мае бути предложена і будучій росийській державній Думі. Укр. Дем. Парт. видала ряд відозв на рос. і укр. мовах, ознайомлюючих суспільність з її проґрамою і характером діяльности.

Д. Іваненко.

*) З'їзд таки відбув ся.

Збирайте грошѣ
НА РУСКУ БУРСУ
въ Йонкерсъ, Н. Й.
и засылайте на адресу:
Rev. John Velyhorsky,
112 Beaver Str.,
New Britain, Conn.

Вôдозва.

Взывае ся всѣхъ пп. секретарѣвъ „Союза“, котрй ще не заплатили за календарѣ зъ 1905 р., щобы сейчасъ пôслали належитôсть за розпроданй календарѣ на адресу Rev. N. Strutynsky, Box 375, Olyphant, Pa. Нерозпроданй календарѣ просимъ поки-що еще переховати у себе и не вôдсылати, поки не дасть ся знати о тôмъ въ „Свободѣ“.

Вôдъ головного Уряду „Р. Н. С“.
К. Кирчôвъ предсѣдатель.
С. Ядловскій секретарь.

„SVOBODA"
(LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 209 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода"
часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Р. Н. Союза", выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на 12 мѣсяцѣвъ....$2.00
До старого краю на 12 мѣсяцѣвъ $2.00
Въ Америцѣ на 6 мѣсяцѣвъ....$1.50

Галичане можуть замовляти „Свободу" черезъ Книгарню Шевченка ул. Театральна ч. 1, Львôвъ.

Оплачувати газету треба все-гда зъ горы.

Грошѣ треба посылати въ реджистрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, которý достанете вôдъ почтмайстра або агента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годни грошей достати.

Адресъ:
„SVOBODA"
Box 353,
SCRANTON, PA.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити мусить подати намъ, кромѣ нового, також свôй старый адресъ.

Чи не треба Бурсы?

Зачуваемо, що замало зголосилось хлопцѣвъ, щобы можна знову отворити Бурсу сего року.

Заходить питане: невжежь американьскѣ Русины думають, що така Бурса не потрѣбна? Намъ здаесь, що такъ загалъ американьскихъ Русинôвъ не думае, а доказомъ того жертвы складанѣ на Бурсу. Причины того, що сего року не зголосилось достаточне число бурсакôвъ, треба шукати деинде, а именно въ браку агітаціи за Бурсою, браку хлопцѣвъ здôбныхъ и охочихъ до науки. Можливе, що е и деякѣ другѣ причины. Въ кождôмъ разѣ, если рѣчи такъ стоять, треба старатись, щобы на будуче было лѣпше. Пôсля нашои гадки, зарядъ Бурсы повиненъ бы теперь оголосити ще разъ докладный станъ маєтку Бурсы, дôмъ до Септембра 1906 вынаняти, а рôвночасно збирати дальшѣ жертвы на сплату довгу за дôмъ та агітовати, щобъ на слѣдуючій рôкъ зголосилось достаточне число бурсакôвъ.

Кождый починъ мае свои ups and downs, мае періоды розвитку и застою, але жадна неудача не повинна и не може зражувати повныхъ енергіи та свѣдомости людей, а противно мусить побуджовати ихъ до тымъ большои працѣ. Те само повинно бути и зъ Бурсою.

Такъ зарядъ Бурсы, якъ и весь американьскій рускій загалъ повиннѣ взятись зъ подвоеною енергією до працѣ для добра Бурсы и слѣдуючого року поставити еѣ на такôй высотѣ, на якôй подôбного рода народна інституція повинна стояти.

Нашѣ школы.

Нѣхто мабуть не заперечать великои ваги школы, противно кождый, навить такій, що и одного дня не бувъ у школѣ за весь свôй вѣкъ, скаже, що школа дуже потрѣбна та корисна рѣчь. А однакъ помимо того школа у насъ, американьскихъ Русинôвъ, се послѣдна рѣчь, на яку звертаемо нашу увагу.

Що такъ справдѣ есть сего мабуть и доказувати не треба. Аджежь Русинôвъ въ Америцѣ буде до пôвъ міліона, а сколько мѣжь нами е школъ? Зовсѣмъ не богато. Суть громады, де люде десятки тысячь долярôвъ поплатили на церкви, цминтарѣ, плебанiи та другѣ рѣчи, а о школѣ анѣ хару. Суть плейсы де е рускѣ братства, сторы, по кôлька готелѣвъ, але о школѣ нѣкому анѣ не снить ся. А предѣнь школа важнѣйша вôдъ усѣхъ повысшихъ другихъ рѣчей, бо если мы не выховаемо нашихъ дѣтей въ рускôмъ дусѣ, то они насъ вôдцураютъ ся и покинуть не лишь нашѣ братства та организаціи, але покинуть також церкву, до котрои ихъ батьки належали.

Оно бы было ще пôвъ бѣды, еслибъ бодай тѣ школы, якѣ е, сповняли свою задачу, але на жаль и того сказати не можна. На цѣлу американьску Русь е заледви кôлька школьныхъ будынкôвъ, а найчастѣйше вôдбуваесь школьна наука по темныхъ, смердячихъ пивницяхъ пôдъ церквами, або по приватныхъ тѣсныхъ домахъ. Чи може руска дитина подобати собѣ таку школу пôсля того якъ высидѣть 5—6 годинъ въ англицкôй школѣ, чи може радо спѣшити до неѣ? Вкôнци, чи не робимо мы кривды нашимъ дѣтямъ змушуючи ихъ сидѣти у подôбного рода школахъ, особливожъ ихъ слабому нерозвитому здоровлю?

Тай хто учить у тихъ нашихъ рускихъ школахъ? — Люде, що по бôльшôй части самѣ ще повиннѣбъ ходити до школы; люде, що самѣ не вмѣють поправно писати та читати а о другихъ предметахъ шкода и говорити. Деякѣ зъ нихъ такъ „высоко" вченѣ, що навить писаного самѣ не вмѣють прочитати а лишь друковане, вживають въ бесѣдѣ Богъ зна якои мовы, а одинокимъ ихъ средствомъ педагогічнымъ — се патикъ! Мабуть не дуже вôдбѣгнемо вôдъ правды, кажучи, що всѣхъ рускихъ учителѣвъ въ Америцѣ, якѣ справдѣ заслугують на сю назву, можна смѣло порахувати на пальцяхъ двохъ рукъ!

Алежь бо и на тôмъ ще не конецъ, бо навить тихъ кôлькохъ людей, що справдѣ способнѣ и хочуть щось рускихъ дѣтей научити, не могуть якъ слѣдъ сповнити свою задачу задля специяльныхъ обставинъ, якѣ майже усюды по нашихъ громадахъ панують. Во чижъ може одинъ учитель хочь бы и якій, научити чогось 80, 100 або 120 дѣтей, якѣ усѣ дусять ся въ однôй комнатѣ та ще и дѣтей рôжного вѣку и подготованя? Певно, що нѣ, бо се фізично неможлива рѣчь.

Додайте до усего повысшого бракъ усякои системы, усякого пляну въ научуваню, якѣ панують у нашихъ школахъ, а будете мати вѣрный образъ хаотичного и попросту абсурдного положеня нашого руско-американьского „школьництва".

Вправдѣ на вѣчу въ Mc Keesport, Pa. говорилось де-що про направу того положеня, були предложенѣ деякѣ пляны, выбрано навить комітетъ, але о скôльо намъ звѣстно, на тôмъ и скôнчилось.

Однакъ такъ дальше не повинно бути. Зъ такою байдужностію вôдноситись до школы якъ доси, значить, поповняти тяжкій народный грѣхъ. Руску школу въ Америцѣ, если она справдѣ мае зватись школою, треба поставити трохи инакше. Треба постаратись о вôдповѣднѣ помѣщеня на науку, о вôдповѣдне число способныхъ учителѣвъ, треба придержуватись певного добре обдуманого пляну въ научуваню и тогдѣ допирва будемо могли сказати, що маемо свои рускѣ школы та зможемо надѣятись зъ нихъ якогось пожитку на будучнôсть.

О те все повинна старатись кожда громада у себе дома; при добрôй волѣ и охотѣ зробити се не тяжко и найдуть ся на се вôдповѣднѣ средства, треба лише, щобы розумнѣйшѣ люде на кождôмъ плейсѣ, якѣ не живуть лише зъ дня на день, але дбають и о будучность народа, обяснили сю справу другимъ та захотѣли ихъ до сего.

Дотычно інтелігентныхъ еміґрантôвъ.

Намъ нераз лучаесь доставати листы вôдъ інтелігентныхъ людей зъ Европы, якѣ высказують бажане выѣхати до Америки и тутъ працювати для добра руско-американьского народа. Звычайно такій интелігентъ пытае, чи не мôгъ бы достати тутъ якого заняти, при чѣмъ натякуе, що готовъ робити навить найтяжшу фізичну працю; инодѣ інформуесь такожь чи не мôгъ бы достати грошей на проѣздъ зъ Европы до Америки а бодай шифкарту.

Намъ неможливо зъ особна вôдповѣдати на кождій подôбного рода запиты, тому оттсею дорогою хочемо поінформувати можливыхъ інтелігентныхъ іміґрантôвъ про ихъ выгляды въ Америцѣ.

Попередъ усего мусимо сказати, що фондôвъ нѣ у насъ нѣ въ „Союзѣ" чи въ якимъ небудь товариствѣ на се нема, щобы позичати кому грошей на проѣздъ зъ Европы до Америки. Друге, жаденъ інтелігентъ не повиненъ выбиратись до Америки безъ знаня англійскои мовы, бо инакше прийдесь ему дуже круто. Изъ усѣми своими вѣдомостями, якбы они не були, стане вôнъ тутъ слѣпымъ, глухимъ та нѣмимъ и ему прийдесь взятись до найпростѣйшои фізичнои працѣ, примѣромъ, при желѣзнôй дорозѣ, при копаню ровôвъ, у майнахъ або на фармѣ. А що таке тяжка фізична праця въ Америцѣ, про се нѣхто не може мати понятя, хто самъ нѣколи фізично тутъ не працювавъ. Тутъ не выстарчить сама молодость, здоровле та сила, а треба ще призвычаеня и вытревалости, якихъ у інтелігентныхъ, розумѣесь, нема и не може бути. Тутешнѣ робôтники, що роблять просту роботу, досыть добре платнѣ, ба навить лѣпше вôдъ усякихъ субектôвъ, канцеляристôвъ и т. п., але робота фізична дуже тяжка и для інтелігентного чоловѣка майже неможлива.

Зъ другого боку, Русь американьска поки що еще така слаба, що крôмъ попôвъ та дякôвъ и невеликого числа людей працюючихъ при часописяхъ та спомагаючихъ товариствахъ, жадного удержаня інтелігентному чоловѣкови дати не годна. Правда, еслибъ у насъ иншѣ обставины, еслибъ не все обнимаюча темнота, американьска Русь моглабы примѣстити у себе бодай 100 до 200 рускихъ учителѣвъ та учительокъ, але такъ якъ рѣчи теперь стоять, до того ще дуже далеко, бо пересѣчный нашъ чоловѣкъ волить поставити величаву церковь, волить жертвувати 50 або 100 долярôвъ на „соконостасъ", евангеліе або хрестъ, волить пропити 5 долярôвъ, якъ дати мѣсячно $1.00 або 50 центôвъ на учителя; ба навить вôдъ декотрыхъ учителѣвъ, якѣ тутъ суть вымагае, щобъ рôвночасно були дяками, палили въ печи, замѣтали церковь...

Ось якъ оно тутъ е. Для неосвѣченого чоловѣка, привыкшого до тяжкои працѣ, Америка — се рай, зъ боку матеріяльного; для інтелігента, особливо бѣдного — пекло. Може оно колись буде лѣпше, та поки що обставины ось такѣ якъ тутъ пишемо.

Єслибъ трафивъ ся інтелігентный чоловѣкъ, знаючій англійску мову и грошевитый, що хотѣвъ бы тутъ студіи покôнчити, то такому прийшлось бы тутъ легче, але чи вôднѣсъ бы зъ того яку корысть — не знати. Наука у высшихъ американьскихъ школахъ коштуе не малі грошѣ; танше можна учитись и мабуть у лѣпшихъ професорôвъ въ любôмъ університетѣ въ Европѣ. Кромѣ того, по скôнченю університету такій чоловѣкъ мôгъ бы брати лишь незначну участь въ тутешнôмъ рускôмъ житю, бо его кліентеля не моглабъ ограничуватись на самыхъ лишь Русинôвъ. Ще найлегче мôгъ бы тутъ пристроитись рускій адвокатъ хочьбы и въ малымъ знанемъ англійскои мовы, бо мôгъ бы вести канцелярію старокраєвыхъ справъ, якихъ тутъ купа. Такій може зробивъ бы навить грошѣ. Те саме, хочь вже въ менчôй мѣрѣ, вôдносить ся до лѣкарѣвъ и аптикарѣвъ, бо тѣ мусѣлибъ складати тутъ испыты заки моглибъ працювати. Для інжинерôвъ и ремѣсникôвъ, если знають англійску мову, въ Америцѣ досыть добре поле, але заробôтокъ не много що лѣпшій якъ въ Европѣ.

Що кождый майнеръ може и повиненъ робити.

Пôдъ теперѣшну пору президентъ Сполученыхъ Углекопôвъ Иванъ Мичель и другѣ урядники занятѣ орґанізованемъ майнерôвъ при твердôмъ углю. Они ходять зъ мѣсця на мѣсце, устроюють мітинги, говорять бесѣды, уряджують всѣлякого рода демонстраціи, пишуть по часописяхъ и таке инше; словомъ роблять все, що можуть, абы злучити усѣхъ майнерôвъ разомъ въ одну велику силу.

Однакъ навить при найлѣпшôй охотѣ и енергіи чоловѣкъ не въ силѣ робити неможливого; такъ и урядники юніи не можуть кождого майнера вôдъ твердого угля лично бачити, нѣ зъ нимъ лично говорити. Кромѣ того, працюючи въ околици твердого угля они не могуть рôвночасно працювати мѣжь майнерами мягкого угля, а майнеры лишь тодѣ будуть стоити сильно, коли такъ тѣ, що працюють при твердôмъ углю, якъ и тѣ, що працюють при мягкôмъ углю будуть разомъ тримати ся и разомъ ити рука въ руку.

Щожь зъ того выходить? — Выходить се, що кождый розумный майнеръ, якій дбае про свое добро и добро своеи властнои родины, не повиненъ спускатись у всѣмъ на урядникôвъ юніи, не повиненъ скидати усеи орґанізаційнои роботы лишь на плечѣ урядникôвъ, але повиненъ и самъ у тôмъ напрямѣ дещо попрацювати.

Урядникъ юніи, хочьбы и самъ Мичель, може говорити дуже гарно и переконуюче, але его слово не все досягне уха неюнійного майнера, якій звычайно на робôтничѣ мітинги и не ходить. Але твое слово, Брате, може его кождого часу досягнути. Ты можешь зъ нимъ кождого часу поговорити. Идешь до роботы и подыбаешь неюнійного майнера — заговори до него ласкаво, якъ до товариша, а вôнъ певно буде слухати, що ты ему станешь росказувати. Идешь зъ роботы, а подыбаешь его, зроби такъ само; стрѣтишь его на улици, у сторѣ, коло церкви, въ готелю або деинде, всюды привитай его и заговори про користи юніи, про те, що юнія для майнерôвъ доброго зробила и т. п. Правда, годѣ щобы такій неюнійный майнеръ сейчасъ за першимъ разомъ тебе послухавъ и приставъ до юніи; се навить неможлива рѣчь. Але ты тымъ не зражай ся, будь терпеливый и ему все пригадуй его обовязки якъ робôтника, а будь певный, що вкôнци таки его переконаешь и наверняешь на свою сторону, а може навить зыскаешь въ нѣмъ доброго приятеля.

Братя майнеры и вы робôтники взагалѣ: Не надѣйте ся лежаного хлѣба, не думайте, що хтось для васъ буде добре робити, если вы самѣ собѣ не будете помагати, если самѣ не приложите рукъ до полѣпшеня свои долѣ. Въ вашихъ рукахъ ваша доля, але она залежить вôдъ вашои лучности и единости.

Тожь до дѣла, до працѣ! Єднайтесь, лучѣть ся, организуйте ся та ще органiзуйте другихъ, не забуваючи того, що кождый майнеръ, що не стоить въ юніи е вашимъ ворогомъ, а прiятелемъ компаніствôвъ. Старайтесь тихъ вашихъ ворогôвъ побороти не кулаками, а добрымъ словомъ, старайтесь перетягнути ихъ на свою сторону — а тодѣ буде больша ваша сила.

Заворушеня въ Росіи.

Въ Лондонъ зъ Тифлісу (на Кавказѣ) доносять, що въ провінція Кутаісъ повставъ сильный революційный рухъ. Туда послано генерала Аліханова, вѣдомого за-для своеи жорстокости, зъ войскомъ, въ котрôмъ знаходить ся и артилерія.

8000 повстанцѣвъ зъ червоными прапорами машірують по рôжныхъ мѣсточкахъ.

Армяньска депутація просить намѣстника царя дозволити имъ зъорганизувати армяньску міліцію: щобы въ кождôмъ селѣ бувъ вôддѣлъ міліціи, зложеный зъ добровольцѣвъ, зъ російскимъ офіцеромъ на чолѣ.

Петербургъ, 8 вересня. Учора на засѣданю комітета міністрôвъ обговорювалась справа, якъ уникнути голода, що загрожуе мешканцямъ де-кôлькохъ губерній. На тôмъ засѣданю выяснювало ся, що селянамъ бракуе на прожитокъ и на насѣне 1,201.000 тонъ збôжа, на закупку котрого радять урядови выдати $20,000,000.

Петербургъ, 9 вересня. Въ Одесѣ скôнчивъ ся судъ надъ матрозами боевого корабля „Георгій Побѣдоносецъ", що брали удѣлъ въ заворушеняхъ. Всѣхъ обвинувачуваныхъ було 75 душъ. Зъ нихъ трехъ засуджено на смерть, 19 — на вѣчну каторгу, 33 — на

мкнене у вязници 20 зôсталось оправдаными. Що до матрозôвъ зъ корабля „Прутъ", то зъ нихъ 10 душъ сказано на смерть.

Петербургъ, 11 вересня. Здаеть ся, що положене въ Баку становить ся що-разъ горшимъ. Масакра слѣдуе за масакрою. Курды та Татары цѣлкомъ розграбували фабричну окраину. Де-якѣ частины мѣста розруйнованѣ стрѣляниною зъ гарматъ. Учора вôйско стрѣляло въ Росіянъ-роботниковъ и 17 зъ нихъ зôстали убитыми.

Въ Тифлисѣ революціонеры убили губернатора, князя Амілахварі. Вôнъ бувъ сильно ненавидженый мешканцями Тифлису за лихе поводжене при подавленю заворушень въ пôвденнôмъ Кавказѣ. Его трупъ лежавъ въ однôмъ домѣ въ передмѣстю Тифлису, поки жовнѣры не прийшли и не забрали его. Жаденъ пôпъ не навяжувавъ ся вôдправити надъ небôщикомъ панахиду, бо революціонеры загрожували смертію кождому попови, котрый бы хотѣвъ вступити до дому, де лежавъ трупъ.

Тифлисъ (на Кавказѣ), 11 вересня. Въ мѣстечку Гори сегодня зôставъ убитый князь Циціановъ, властитель великого маетку.

Варшава, 11 вересня. Тутешнѣ робôтники сегодня на казнь одного соціялістичного вожда, котрого военный судъ сказавъ на смерть за те, що вôнъ бувъ прихильникомъ політичного убійства, вôдповѣли загальнымъ страйкомъ. По мѣсту розъѣзджають патрулѣ козаковъ и пѣхоты.

Въ Лодзѣ (недалеко вôдъ Варшавы) 10-го вечеромъ въ театрѣ були зарештовано 200 чоловѣкъ зъ тои причины, що одинъ чоловѣкъ кинувъ зъ галеріи внизъ пукъ прокламацій (революційныхъ вôдозвъ).

Петербургъ. Коли губернаторъ Фінляндіи зъ начальникомъ поліціи ѣхавъ черезъ одно мѣсто въ Фінляндіи, якійсь невѣдомый чоловѣкъ кинувъ пôдъ вôзъ бомбу, котра не експльодувала.

Гельсингфорсъ (въ Фінляндіи), 11 вересня. Недалеко вôдъ Якобстада експльодувавъ маленькій пароплавъ, що бувъ наладованый динамітомъ и зброею призначеною для революціонерôвъ.

Мітава. Де-кількo сотъ революціонерôвъ напали на арсеналъ (складъ зброѣ), убили трехъ стражниковъ-жовнѣрôвъ и забрали 2.000 штукъ стрѣльбъ и вôдповѣдну скôлькôсть амуниціи; потомъ озброили ся въ нарабовану зброю, пôшли черезъ мѣсто и поховали ся по лѣсахъ.

Зъ Саратовскои губерніи доносять, що тамъ настала справжня селяньска револющія. Селяне палять лѣсы и дворы властителѣвъ маетковъ. Зъ другихъ сторôнъ приходять вѣсти про бунты въ вôйску.

Лондоньска часопись Standart зъ 14 вересня доносить, що міністеръ внутрѣшныхъ справъ розôславъ усѣмъ губернаторамъ та градоначальникамъ циркуляръ, котрымъ наказуе пильно стежити за членами рôжныхъ земствъ, щобы кождого зъ нихъ можна було арештувати, коли то буде урядови потрѣбно. Таку увагу уряду земство звернуло на себе своими радикальными постановами, якѣ були ухваленѣ на земскôмъ зъѣздѣ, що вôдбувъ ся въ червню того року въ Москвѣ.

На тôмъ зъѣздѣ земскихъ дѣячѣвъ було межь иньшимъ ухвалено вымагати вôдъ уряду конституціи, основанои не на пôдставѣ „недоторканости самодержавія", якъ то сказано въ царскôмъ манифестѣ, а на пôдставѣ загального, рôвного, безпосередного и тайного выборчого права. Постановы земского зъѣзду були друкованѣ и розповсюдженѣ межь російскимъ суспôльствомъ. Черезъ те въ міністерскôмъ циркулярѣ губернаторамъ та градоначальникамъ наказуеть ся на земскѣ зôбраня не допускати нѣкого, крôмъ членôвъ земства, щобы позбавити земцѣвъ спромоги ширити межь суспôльствомъ въ той способъ свои вымоги и бажаня. Той циркуляръ мае въ собѣ багато другихъ інструкцій для перестереженя земцѣвъ, и кôнчаеть ся словами: „Коли буде покôнчено зъ земствомъ, тодѣ уляжуть ся заворушеня въ краѣ".

По вôйнѣ.

Хинцѣ нѣякъ не хочуть подарувати Росіянамъ та Японцямъ того, що вони, воюючи межь собою, причинили велику шкоду хиньскимъ пôдданымъ въ Манджуріи.

Ще ранѣшь хиньскій урядъ заявивъ, що вôнъ потребуе вôдъ Росіи та Японa вôдшкодоване за всѣ шкоды та потерѣ, причиненѣ имъ за часъ вôйны. Теперь же зъ Пекина прийшла звѣстка, що Хинцѣ заявили представникамъ Росіи та Японa, що ихъ державы суть вôдвѣчальнѣ за всякѣ шкоды въ Манджуріи. Хиньскій урядъ хоче урядити судъ, котрый бы мôгъ урегулювати претенсію Хинцѣвъ проти Росіи та Японa. Прийде довшій часъ, доки той судъ выяснить точный характеръ и кôлькôсть шкоды, а також, яка зъ двохъ воювавшихъ державъ е вôдвѣчальною за тѣ шкоды. Коли претенсіи Хинцѣвъ, ствердженѣ судомъ, не будуть признанѣ воювавшими державами, то Хинцѣ звернуть ся до межнародного суду, въ Гаѣ (въ Голяндіи).

Зъ Берлина доносять, що Хинцѣ мають замѣръ вôдослати назадъ усѣхъ нѣмецкихъ офіцирôвъ, що були у нихъ інструкторами военнои штуки, а на ихъ мѣсце взяти японьскихъ офіцерôвъ.

Мукденъ. Генералъ Фукішіма, заступникъ маршалка Оямы, головного начальника японьского вôйска, вступивъ въ переговоры зъ генераломъ Овановскимъ, заступникомъ генерала Ліневича, російского главноначальника, вôдносно очищеня Манджуріи вôдъ російского та японьского вôйска. Въ російскôмъ генеральнôмъ штабѣ кажуть, що на выведене російского вôйска зъ Манджуріи, потрѣбно буде часу не менше одного року.

Не знати, якъ вôдносять ся російскѣ та японьскѣ жовнѣры до миру, але Хинцѣ дуже задоволенѣ. Радо вертають вони на свою рôдну землю, котру чужѣ люде за часъ 18-мѣсячнои вôйны нищили, плюндрували и зробили цѣлкомъ пустинею.

Сасебо, (въ Японѣ), 11. вересня. Въ гаванѣ на бортѣ военного японьского корабля „Мікаса" появивъ ся огонь, котрый не могли зразу загасити и вôнъ добравъ ся до магазину, де були зложенѣ рôжнѣ динамітнѣ начиня. Якъ тôлько огонь дôставъ ся до нихъ, то наступила страшенна експльозія, котрою пробило бортъ корабля и вôнъ въ короткій часъ пôшовъ на дно. Зъ нимъ вмѣстѣ загинуло 256 душъ, а 343 зôстало пораненыхъ.

„Мікаса" бувъ найкращій военный корабель не тôлько въ японьскôй фльотѣ, але, якъ запевняли знавцѣ военно-морскихъ справъ, у всѣмъ свѣтѣ. Вôнъ бувъ головою японьскои фльоты за весь часъ вôйны; адміралъ Того завжды мавъ на нѣмъ свôй флягъ. Є надѣя, що его можна вытягнути зъ воды и справити.

Заворушене въ Японѣ въ приводу незадоволеня условіями миру о стôлько сильне, що въ деякихъ великихъ мѣстахъ Японa объявили станъ облоги, а въ Токіо (головне мѣсто Японa). военный станъ.

Японьске вôйско також незадоволене условіями мира. Запевняють, що въ богатьохъ японьскихъ пѣхотныхъ полкахъ панує настрôй близькій до бунту. Жовнѣры збирають ся на тайнѣ мітинги, де протестують противъ миру, якій вважають ганебнымъ для Японa. Богато жовнѣрôвъ заарештовано. Въ Токіо оденъ професоръ университету стративъ професуру черезъ те, що сильно скритикувавъ условя мира.

Въ Токіо готують ся стрѣчати похоронною церемонією вертаючого ся зъ Америки барона Комуру, японьского повномочника до мировои конференціи въ Портсмутѣ.

Токіо. Генералы Ногі и Нодзу подали резиґнацію, яко протестъ проти заключення ганебного миру.

Обурене суспôльства проти міністра внутрѣшныхъ справъ въ Токіо за те, що вôнъ заборонивъ зôбраня, протестуючѣ противъ заключеня миру, о стôлько сильне, що 5-го вересня коло его дому була уряджена демонстрація, при чѣмъ оденъ зъ демонстрантôвъ кинувъ ся зъ пучкомъ горячои соломы до его дому и пôдпаливъ домъ. Поліція шаблями розôгнала демонстрантôвъ, при чѣмъ оденъ зôставъ убитый, а богато пораненыхъ. Безперечно е, що коли зберетъ ся парляментъ, то всѣ міністры примушенѣ будуть резиґнувати, и невѣдомо, чи прийме парляментъ условя мира и чи не буде знову вôйна.

Боять ся, що коли Комура, японьскій повномочникъ до мировои конференціи приѣде до краю, то его убьють.

Холера.

10. вересня до Ню Йорку приѣхавъ пароплавъ Гамбурско-Американьскои Лініи „Мольтке", на котрôмъ не було жадного пасажира третои клясы. Въ Гамбурзѣ оденъ пасажиръ 3-ои клясы, емігрантъ зъ Росія, захорувавъ на холеру, черезъ те адміністрація всѣхъ пасажирôвъ 3 ои клясы, що були уже на пароплавѣ, повертала назадъ.

Берлинъ, 11. вересня. Офіціяльно доносять, що до 10. вересня завважано 16 новыхъ выпадкôвъ холеры; зъ нихъ 6 смертей; 11. вересня було 15 новыхъ выпадкôвъ, зъ нихъ 6 смертей; 12 вересня було 15 выпадкôвъ, зъ нихъ 4 смерти; 14 вересня було 8 выпадкôвъ хоробы и 3 выпадки смерти вôдъ холеры. А всего разомъ зъ попередними: 190 выпадкôвъ хоробы и 68 смертей.

Якъ святкують декотрѣ Русины свята въ Вінніпегъ, Канада.

Якъ прийде Недѣля, то уже карты мають ся по роботѣ! Не йде ту бесѣда о загалѣ, але о деякихъ кружкахъ. Якъ зачинають грати въ карты по снѣданю, то грають цѣлу Недѣлю и такъ, що навѣть не ѣдять, а часомъ ажъ до понедѣлка рано; по тôмъ котры выграе, мае принести бочôвку пива на суботу, або въ деяке свято, якъ припадае на тыждни. То такъ по добру розходять ся, але якъ мають що попивати, то той що выграе, зъ ґулями на головѣ або обкровавленый вôдходить. Въ понедѣлокъ було Усѣк. г. с. Ивана, котре на Буковинѣ святкують урочисто; огже зъ одного дому буковиньскѣ Русины не йшли до роботы. Принесли бочôвку пива, выпили и зачали набожнѣ пѣснѣ спѣвати, по тôмъ певно ще щось пили, бо зачались сварити и бити. То було до полудня; пополуднѣ знову принесли пива на перепросины, та уже спѣвали коломыйокъ и скакали. Оденъ старый чоловѣкъ каже до другого: Мой, я якъ бувъ молодый, томъ такихъ якъ ты пôдъ ногов чувъ! Що, що бадько?! Вы мене? Тай у лице — фа! Зъ другого боку: Мой! Ты абы такому дѣдови терпѣвъ? Мой! та то встыдъ! И знову зачинають ся тагати. Та бо того не досить; у вечеръ знову крики, ажъ на стритъ повыходять и за чупры тягають ся и такъ до двананцятои було чути гаморъ въ домѣ. И таке инше дѣе ся.

И дежь може бути добре, якъ у него напитокъ наука, бійка культура, а кортъ университетъ. И такъ, що мае тѣ грошѣ на котрѣ такъ тяжко робить, обернути на добру цѣль, то програе въ карты, пропе, а декотрѣ и не корты выдають. Є ту такѣ молодики люде здôбнѣ, якъ бы хотѣлы, що може зъ него щось бути. Отъ бракъ учителѣвъ въ Канадѣ; чижь не може ся знайти на тôльки Русинôвъ, молодыхъ хлопцѣвъ до науки на учителѣвъ? Може ся знайти, але, що самѣ родичѣ не дбають, и таки сама старшина молодѣжь, котра безъ родичѣй. Отъ на примѣръ, приѣде молодый юнакъ 18 до 20 лѣтъ, поѣде на роботу, въ осени приѣде зъ роботы до Вінніпеґъ и мае трохи гроша. Здыбуе ся зо знакомыми, котрѣ ту скорше заѣхали и знають тутейшѣ готелѣ, заключуть того на пиво и уже тамъ пôдпивають, оденъ другому платять. Тойже кличе заграти въ білярдъ, и такъ помало якъ зачне того притягати, то той такъ привыкне, що цѣлыми днями въ готели: пропустить всѣ грошѣ може за два мѣсяцѣ, на котрѣ робивъ цѣле лѣто, а потôмъ ѣде до лѣса. Ту е такѣ, що сѣмъ лѣтъ робить на однôмъ мѣсци якъ лѣто такъ зима по два доляры денно, а чи вôнъ цента мае? Мае то, що пейду вôзьме, а якбы яке нещасте — тай гонь въ шпитали. Отъ що бракъ намъ Русинамъ, просвѣты, бо якбы була просвѣта, то такихъ засадъ не булобъ, и тогдѣбъ засвѣтило сонце и въ наше вôконце и сталибъ мы рôвнѣ на поли просвѣты зъ другими культурными народами. Але ще богато чекати.... якъ такъ далѣ пôде. Бо якъ видить ся — то щобъ мало йти въ гору, а то иде въ долину...

Отъ була читальня им. Шевченка (и теперь нѣбы е, але на жаль въ летаргу), то ще якось сходили ся, а теперь навить не чути чи е. Якъ зъ нею буде, чи такъ загине, чи може ще оживе? — не знати; навить „К. Ф." нѣчого не споминавъ, що въ тымъ мае бути и якъ слѣдъ обговорити дѣло. А п. оборот читальнѣ також не завадилобъ тымъ лѣпше заняти ся.

Такъ само и кружокъ Р. У. М. зъ початку показувавъ горячу роботу; такъ дѣялось пару мѣсяцѣвъ и спровадивъ кружокъ книжокъ зô старого краю, потôмъ якъ въ утворила ся консерв. школа позабирали ся декотрѣ до школы и трохи кружокъ уставъ. Прийшлось на одныхъ зôбрахъ ухвалили на часописи щось кôлька долярôвъ, а грошей нема, и такъ кождый внесости ся потôмъ и то помало упадало. А теперь то таки не чути за кружокъ. Книжки одни тамъ, другѣ не знати де, а третій М...... позабиравъ у Америку якъ утѣкавъ.

И такъ, чимъ маемъ ся похвалити, мы Вінніпеґскѣ Русины? Ажь сумно такъ жити и дивити ся на то всьо.

А....рій.

Невольник.

Болять, огнем палять кріваві рани,
Що понатирали тяжкі кайдани,
Що понатирали за довгії роки
У темній темниці, у ній глибокій.
Глибока темниця, муровані стіни—
Оттут натерпиш ся лихої години;
Муровані стіни, маленькі віконця—
І неба не видко, і ясного сонця;
Маленькі віконця, залізнії грати—
Оттут нам і жити, тут і помірати!...

Ой оттам десь за стїною,
За стіною кам'яною, —
Живуть люде, втїшають ся,
Житєм вольним пишають ся...
Ой зійдімось, брати мої,
Сизокрилі орли мої,
В глуху північ на пораду,
На невільницькую раду!
Як хуртовина завиє,
Чорна хмара небо вкриє, —
Буде нам як мати рідна
Нічка темная невидна,
Бо сторожа спати буде,
Наші речі чуть не буде.
Ой порадимо ся, братця,
Як за діло треба взять ся,
Як ті ґрати розібрати,
Як камінна розбивати,
Як ту долю — вільну волю
В чистім полі добувати!

М. Білокопитий.

Важне.

Симъ подаю ПП. секретарамъ до вѣдомости, що выйшли додатки до статутôвъ Р. Н. С., котрѣ розôшлю всѣмъ вôддѣламъ въ короткôмъ часѣ, вôдповѣдно до числа членôвъ. Кождый додатокъ коштуе 5 цнт., що кождый членъ мае заплатити, если хоче его набути. -38

С. Ядловскій, гол. секретарь.

СПРАВЫ „СОЮЗА".

Головный Урядъ „Р. Н. С." на роки 1904—1906.

Головный предсѣдатель } КОНСТ. КИРЧОВЪ, 140 Essex Str. Jersey City, N. J.
Головный секретарь } С. ЯДЛОВСКІЙ Box 76, Jersey City, N.J.
Головный касієръ } АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:
Мѣсто-предсѣдатель ....С. Митренко OLYPHANT, PA.
Заст. секретаря ....Іос. Кульчицкій BALTIMORE, Md.
Заст. касієра ....А. Янковичь MC ADOO, PA.

Радні:
А. Валевскій ....St. Louis, Mo.
А. Семаницкій ....Trauger, Pa.
К. Кобакъ ....Olyphant, Pa.
Ал. Сорока ....Plymouth, Pa.
Иванъ Парилякъ ....Terryville, Conn.
Ив. Сенько ....Jessup, Pa.

Ихъ заступники:
Ив. Поснавко ....Mc Adoo, Pa.
Ник. Домбровскій ....Eleanor, Pa.

Контрольна комісія:
О. А. Ульицкій ....Ansonia, Conn.
Мих. Турковскій ....McKees Rocks, Pa.
Ив. Воргачъ ....Mt. Carmel, Pa.

Головный організаторъ:
о. Н. Підгорецкій Box 543, South Fork, Pa

ЄСЛИ на якôмъ плейзѣ васъ є 10 до 15 Русинôвъ а хотѣли бы сте приступити до Союза, то заложѣть собѣ маленьке братство и напишѣть про се головному предсѣдателеви Konst. Kyrczow, 140 Essex Str., Jersey City, N. J. а вôнъ вамъ дасть близшій поясненя и пришле потрѣбнѣ рѣ и.

ПОСМЕРТНІ ВѢСТИ.

☦

СТЕФАНЪ ГАЩИЦЪ, членъ Р. Н. Союза, вôд. 85 Hazleton, Pa., упокоивъ ся 19 Липня, б. р. Небôщикъ походивъ зъ Галичины, села Крампна, повѣтъ Ясло.

ГРИЦЬ КУШПИНЬСКІЙ, членъ Р. Н. Союза, вôд. 10 Ansonia, Conn., упокоивъ ся 14-го Серпня, б. р. Небôщикъ походивъ зъ Бучина, пов. Тернопôль, Галичина.

ИВАНЪ КОМАНЕЦКІЙ, членъ Р. Н. Союза, вôд. 53 Pittsburg, Pa., упокоивъ ся 14-го Серпня, б. р. Небôщикъ походивъ зъ Галичины, села Королика польскій, пов. Сянокъ.

МИХАИЛЪ ВЕНҐЛЯНЪ, сынъ Михаила, членъ Р. Н. Союза, вôд. 33 Northampton, Pa., упокоивъ ся 9-го Вересня, б. р. въ 2-ôмъ роцѣ житя.

Вѣчная память!

Перестали бути членами Р. Н Союза.

В. 3. Павлишакъ Михаилъ
Касѣльовскій Сергій
Святковскій Осифъ
Пишь Федко
В. 10. Грицъ Кушпиньскій
В. 15. Воробель Дмитро
В. 29. Хавинъ Данько
Сичь Адамъ
Лицюсь Иванъ
В. 31. Горнякъ Иванъ
Кесцъ Антонъ
Ракъ Стефанъ
Валко Андрей
Павликъ Адамъ
Тимура Михаилъ
В. 32. Шафаръ Михаилъ
Тимощакъ Филипъ
В. 33. Венґлянъ Михаилъ
В. 42. Ячичакъ Василь
В. 48. Гучко Михаилъ
Пешко Иванъ
Ломницкій Микола
Гладкій Семенъ
В. 49. Дудашъ Осифъ
В. 53. Торганъ Стефанъ
Попель Михаилъ
Команецкій Иванъ
В. 55. Стеранка Петро
Бодарякъ Стефанъ
Колодѣй Иванъ
Кущь Онуфрей
Щерба Илько
Вархолякъ Матѣй
Шмігель Николай
Салакъ Иванъ
В. 56. Гера Онуфрій
В. 62. Комай Осифъ
о. Ставровскій Павло
Боберъ Яковъ
Судя Иванъ
В. 63. Старащукъ Анна
В. 69. Подлуцкій Дмитро
В. 76. Галько Френкъ
В. 83. Кутень Параска
Книшъ Катерина
Б. 85. Гащицъ Стефанъ
В. 96. Костовскій Андрей
Б. 109. Галайда Иванъ

Въ тôй рубрицѣ будемо подавати имена всѣхъ, хто выступивъ зъ Р. Н. Союза, умеръ або зôставъ вымазаный въ наслѣдôкъ неплаченя припадаючихъ на него вкладокъ.

Ш. секретарѣ Союза зволять подавати намъ докладно, пôсля кождого мітингу, имена тихъ, котрі перестали бути членами Р. Н. Союза.

Рухъ
въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

БЕЗЪ ВСТУПНОГО

буде принимати новыхъ членôвъ въ мѣсяцю Септемберѣ братство святого Василія Великого, вôддѣлъ Союза 19, въ Priceburg, Pa. Просимо всѣхъ щирыхъ Русинôвъ, котрі мешкають недалеко Прайсвиля, не забувати о добрôй нагодѣ и приступати до нашого братства и до Р. Н. Союза. Памятайте братя и на задні колеса, не лемъ все на передні, бо зôдки вѣтеръ повѣє то все новину принесе, що неодного вже Русина убило въ роботѣ, що не належавъ до жадної організація, а потому нашѣ Русины складали по пару центôвъ, щобы похоронити небощика. То ганьба и встыдъ для насъ Русинôвъ, щобы мы жебрали якъ стане ся даяка пригода, а руска братства суть всюды, куды окомъ гляне. Богато такихъ Русинôвъ є, що не хтять до братства належати, лемъ до готелю. Єще разъ напоминаю, що будемо принимати цѣлкомъ безъ вступного. Приступайте до нашого братства.

Стефанъ Сисакъ, секретарь, Box 220, Priceburg, Pa.

ЧИТАЙТЕ
БО ДУЖЕ ВАЖНЕ!

Братство св. Йоана Хрестителя, вôддѣлъ Союза 50, въ Desloge, Mo., дає до вѣдомости всѣмъ Русинамъ въ Desloge, St. Francois, Bonne Terre и Owl Creek, Mo., що на рôчнôмъ мітингу 1-го Октобра буде ся принимати новыхъ членôвъ безъ вступного до братства и до Р. Н. Союза. Отже братя Русины масте добрый часъ забезпечити ся. Не одна лихая ще щорадъ дальше, бо въ такôй роботѣ якъ мы маємо, повиненъ кождый Русинъ бути на осторожности. Вже часъ опаматати ся, пригадайте одинъ другого до нашои органiзація Р. Н. Союза. Також повѣдомляє членôвъ нашого братства, що котрый не прийде на рôчный мітингъ 14-го Октобра, заплатить 50 центôвъ кары, а урядникъ 1 доляра.

Вôдъ Уряду Братства.
Василь Цюра, предсѣдатель,
Теодоръ Ревакъ, секретарь.

РÔЧНЫЙ МІТИНҐЪ

товариства „Зоръ" вôдбуде ся въ Суботу для 14-го Октобра 1905 о годинѣ 8 ôй вечеръ у Liberty Hall, 257—259 E. Houston Str., New York. На тôмъ мітингу вôдбуде ся рôчный обрахунокъ касы товариства, буде ся вырати новый урядъ, ухвалювати новѣ справы, и принимати новыхъ членôвъ до товариства „Зоръ" и до Р. Н. Союза безъ вступного. Просимо, щобы кождый членъ товариства не только самъ прийшовъ на сей мітинґъ, але щобы приводивъ зô собою бодай одного свого приятеля, що еще не належить до товариства анѣ до Р. Н. Союза. Братя Русины, горнѣть ся до купы, нехай не буде анѣ одного мѣжъ нами хто не належавъ бы до нашого товариства. Наше товариство въ разѣ слабости платить $3.50 тыжнево бенефітъ за 30 цнт. на мѣсяць, а Союзъ платить 600 доларôвъ за 70 цнт. мѣсячного. Тожь незабудьте Братя прибути на той рôчный мітинґъ, а безъ вступного можете бути приняті до нашого товариства и до Союза. — Комітетъ:

Михаилъ Тарнавскій, пред.,
Андрей Корпанъ, касієръ,
Йосифъ Шкрибайло, секр.

БРАТСТВО

св. Арх. Михаила въ Гейзлтонъ, Па., вôд. Р. Н. С. 85, отримувало рôчный мітинґъ, на котрôмъ зôстали выбранѣ слѣдуючи урядники: предсѣдателя М. Мардинякъ, заст. предсѣдателя А. Романчукъ, секретарь Панталеймонъ Галецкій, заст. секретаря Ф. Добровольскій, касієръ А. Пелехачъ, дозорцѣ касы: В. Костѣвъ и В. Далинякъ, дозорця хорыхъ С. Сокольъ; до контрольнои комісіи яко предсѣдатель А. Капустьньскій, контрольоры: Ю. Пирôгъ и Ф. Поливка. Мітингъ рôчный вôдбувъ ся 13-го Августа, але не можна было увѣдомити головный Урядъ Р. Н. Союза въ Америцѣ и членôвъ вôд. 85 бр. св. Арх. Михаила черезъ велики заворушеня и протесты, якѣ вôдбули ся на нашôмъ мітингу. Чей Господь буде боронити, що такі мітинги въ насъ въ Гейзелтонѣ вôдбувати ся бôльше не будуть.

М. Мардинякъ, предсѣдат.,
П. Галецкій, секретарь.

ПОВѢДОМЛЕНЄ

зъ Лансфордъ, Па. вôдъ бр. Пресв. Богородицѣ, вôдд. Союза 16.

Даю до вѣдомости всѣмъ членамъ, котрі принадлежать до нашого вôддѣлу, що разъ въ мѣсяци въ остатню Недѣлю утримуємо мітинґъ. Най ся кождый усилуе на той часъ свôй довгъ заплатити и то власноручно; а не черезъ другихъ членôвъ, а тотѣ члены, що суть по инших плейзахъ, най посылають свои мѣсячнѣ вкладки на адресу братства.

УВАГА: Члены, котрі платять свôй довгъ черезъ другихъ, най ся нѣколи не сподѣють, що они порядочно мають заплачено, бо гроші одинъ вôдъ другого вôдбере, а на мітингу не заплатить або нѣякъ не прийде, и у тôмъ есть ошибка; а хто тому виноватый? Самі члены, а не урядники мѣсцевѣ. Черезъ то неразъ члены зôстають вымазанѣ такъ зъ братства якъ и зъ Р. Н. Союза. Напоминаю разъ на завсе, абы свои повинности выполняли власноручно.

Адреса братства:
Юліянъ Сидоракъ, секретарь,
P. O. Box 512
LANSFORD, PA.

— ПРОШУ членôвъ братства св. Володимира въ Ню Йорку, щоби при кінци сего мѣсяця Септембера, передъ першимъ въ Суботу, зійшли ся на мітинґъ, а котрий не прийде, то підпаде карі.

Урядъ братства св. Володимира в Ню Йорку.

ПОВѢДОМЛЕНЄ.

—Тов. „Запорожска Сѣчь" въ Ню Йорку, вôдд. 117 Р. Н. Союза, устроює БАЛЬ въ суботу, дня 28 жовтня, 1905, въ Ліберти Гали, пôдъ ч. 256—258, Houston Str., на котрый запрашаємо сердечно всѣхъ чесныхъ Русинôвъ прибыти. Початокъ балю о год. 7-ôй вечерôмъ. Вступъ вôдъ особы 25 цнт. За добру музику ручить

КОМІТЕТЪ
Данило Галицкій, предсѣдат.,
Михайло Ханачѣвскій, касієръ,
Симеонъ Смолякъ, секретарь.

ВЕСЕЛЫЙ И КРАСНЫЙ БАЛЬ!

Дня 25 Септембра въ Понедѣлокъ будемо мати дуже приємный и забавный баль въ Odd Fellows' Hall на розѣ 18-ои и Сара улиць, Питсбургъ, Па. Доходъ на руску церковь и братство. Баль уряджує братство св. Йоана Крестителя. Комітетъ постаравъ ся о найкраснѣйшѣ забавы, а въ кухни будуть услуговати нашѣ милѣ сестрицѣ. Першій баль нашого молодого братства, вôд. 96 Р. Н. С.! Просимо всѣхъ доокола ичныхъ Русинôвъ въ гостѣ.

Иванъ Пастырчикъ,
Петро Лешакъ,
Иванъ Баганъ,
Андр. Гальчакъ.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроює бр. свв. Андрея Первозв., в Союзі вôддѣ 66, в Ню Йорку на горі міста, в Суботу 7-го Октобра б. р., в гали п. Михалика, 1341 Ave. A. Початок о годині 7 й вечер. Вступ 25 центів від особи. Просимо нюйорских і доохресних Русинів взяти численну участь в забаві з нами. За щиро-руску забаву ручить Комітет:

Іван Лазорчик, предсідат.,
Григорій Пиртко, касиер,
Андрій Павлик, секретар,
413 E. 72-nd Str.,
NEW YORK, N. Y.

Где єсть?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу газету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошеня напередъ.

ШУКАЮ МОГО МУЖА,

Василя Бобика, з Ракови, пов. Сянік. Був послідного разу за чотири роки в Скрентон, Па. і до сего часу не маю жадної відомости і не знаю де обертає ся. Хто би знав про нього, або слиби сам обідав ся, що про нього питаю — най напише на адресу:

Розалія Бобик,
20 Oak Alley,
35-38 Carnegie, Pa.

ОТСИМ ПОШУКУЮ

Івана Дутка, который перед шістьома літами вихав з Лашковець, з Галичини до Америки і через час мав перебувати в Cannonsburg, Pa., Maidland No 1—92. Хто би знав о ним або о его близшим адресі, най мені донесе

Michael Dudar
c/o Deutch Bros.
317 E. Houston St.
New York, N. Y.

ХОЧУ ПЕРЕПИСУВАТИСЬ

і женитись з чесною дівчиною, маючою до 20 літ. Я маю 25 літ, Русин: єсьм учителем в Манітобі, Канаді. Дівчина, котра хоче написати, нехай пришле свою фотографію. Писати може по англиски, руски, польски, словеньски і німецки. По часі можу по ню поїхати.

Stephen Solowey,
GARDENTON, Man., Canada.

ПЕРЕСТОРОГА.

Якійсь Иванъ Галько зъ Салемъ, Масачусетсъ, ходить за колектою на грек. кат. церковь въ Салемъ. Остерѣгаю саме перше грек. кат. парохіянъ въ Салемъ, а другихъ Русинôвъ, перестерѣгаю щобы такихъ колекторôвъ не выправляли, а другихъ щобы имъ колекты нѣхто не дававъ. Той колекторъ прийшовъ до McAdoo передъ трома тыжнями, то першій два дни ходивъ за колектою, а дальше то собѣ сидить въ одномъ Макадуцкôмъ готелю и гуляє тай по баляхъ ходить за людскій грошѣ а о колектѣ анѣ хиру; вже роботы собѣ тутъ шукає. И що жь такій колекторъ? Мусѣвъ не мати грошей выхати зъ Салемъ на контры до Пенсилвенїи, то ся ставъ колекторомъ, але йому колекта не є анѣ въ пятѣ не такъ въ головѣ.

Д. К., McAdoo, Pa.

ВИКАЗ ЖЕРТВ
на „Народний Фонд"
в Америці.

1. Monessen, Pa. На хрестинах у Александра Горощака зібрали Антоній Каня і Євтихій Бодак з Мікізрак на Руску Бурсу в Йонкерс від Марії Горощак $1; Алек. Горощака, Ант. Каня по 50 цнт.; Ром. Дроздяка, Тимка Хорощака, Емілія Щесняка, Нестора Ватраля, Параски Губяк, Івана Секули, Петра Секули, Ілька Петришина, Онуфрія Родак, Лешка Федорчака, Євтихія Бодака, Мілька Ватраля, Теодозія Федорчака і Югаски Горощак по 25 ц.; Гриця Хомяка і Диона Бодака по 20 цт.; Івана Онущака 10 цт.; разом $6.00.

Многих літ малому Русинови, колекторам і жертводателям.

2. Priceburg, Pa. На хрестинах у Гриця Гаврана зібрали Ю. Фалат і Ст. Сисак слідуючі жертви: По 50 цнт. жертвували: Юрко Фалат і Михайло Турок; 30 цт.: Яцко Гамбаль; по 25 цнт.: Стефан Сисак, Стефан Команецкий, Олекса Прокипчак і Гриць Гавран; 15 цт. Василь Галенда; по 10 цнт.: Петро Ференц, Гнат Гузеляк, Іван Гузеляк, Митро Фалат, Катерина Миняк, Матій Мороз, Андрій Гальчак, Лешко Малинчак, Андрій Сисак, Фенна Опришка, Гнат Сисак, Сем. Гавран і Микола Мима; по 5 цт.: Михайло Опришка і Ант. Тулея.

Сердечне Спаси-Біг жертводателям і колекторам, а новонародженому і єго родичам многая літа!

3. McKees Rocks, Pa. Дня 29-го Августа вібдуло ся весїлє члена читальні Николая Щавиньского і єго супруги Марії. Гості забавляли ся красно і весело а при тім зібрали на Руску Бурсу $4.00. Зложили: Ник. Щавиньский 1.00, Ілько Петришин 50 цнт.; по 25 цнт. офірували: Іван Секула, Євтихій Бодак, Петро Каня, Петро Шкварва, Гнат Єушак, Ів. Сивий, Іван Вархоляк, Павло Каршиєвич, Як. Мудрик; 15 цнт.: Захар Тизьбір; 10 цнт.: Яким Вариха.

Колектував Євтихій Бодак, а тепер дякує тим, що зложили жертви і желає доброго здоровя, а молодим так само прожити щасливий вік в згоді і любови на многая літа!

Народний Комітет дякує сердечно так дателям як і потрудившим ся при збиранню жертв на народні цілі і просить всіх щирих Русинів вступити в сліди тих добрих синів Руси; що при кождій нагоді памятають о патріотичних складках.

о. Іван Велигорский,
секретар.
112 Beaver St. New Britain, Conn.

НОВИНКИ.

ПОТРЕБА РОБÔТНИКÔВЪ до роботы на фармы въ околиця Jasper, N. Y. Платня 18 до 20 доляровъ на мѣсяць або $1.00 денно и бордъ. Дѣвчата могуть найти добру службу и добру плату. При тôй способности мусимо замѣтити, що „Свобода" не може кождому вôдписувати на питаня въ справѣ роботы. Єсли на якôмъ плейзѣ є бôльше людей, що хотѣлибъ тамъ итти, нехай зложать ся одному на тікеть и вышлють туды на оглядины а той побачить все на власні очи и имъ вôдпише докладно якъ и що. Сего способу повинна бы все нашѣ люде вжиати де є бôльше число такихъ що шукають роботы.

— ДО НАШОИ вѣдомости дойшло, що вôйтъ зъ села Волосянка Мала, пов. Турка, коло Хирова, Галичина, отвирає листы, якѣ приходять зъ Америки и не хоче вôддавати адресатамъ. Подобні скарги приходять и зъ другихъ сторôнъ. Краєвѣ власти повинні бы вглянути въ подôбного рода справы.

ДОХОДЫ РОСІЙСКИХЪ МОНАСТИРÔВЪ.

„Газета Петербурская" подає цѣкавѣ даты про доходы православныхъ монастирôвъ. Церковні доходы Александро-Невскои Лавры выносять до 200.000 рублѣвъ рôчно, иньшѣ 750.000 рублѣвъ, доходы зъ недвижимостей 500.000, разомъ пôвтора міліона рôчного доходу. Зъ тои сумы игуменъ достає 65.000 рублѣвъ, інтендантъ 20.000, а 70 монахôвъ по бôльше якъ 3000 рублѣвъ рôчно. Капиталы Кіевскои Лавры выносять 3,000.000 рублѣвъ въ золотѣ. Однакъ найбогатшимъ монастиремъ въ Росіи є „Троицко-Сергієва Лавра" пôдъ Москвою, що має три міліярды рублѣвъ капиталу. Є такожь богато меньшихъ, дуже богатыхъ монастирôвъ, которыхъ разомъ въ Росіи є до 700.

— ПРОСИМО нашихъ читателѣвъ, щобы присилали дописи про все, що у нихъ сталось нового та цѣкавого сейчасъ, а не въ кôлька тыждньвъ пôзнѣйше, бо тодѣ ихъ дописи тратять на вартости.

Надôслане.

Зъ Denver. Colo.
July 10, 1905

Хвальна Редакціе!

Читаючи „Свободу“ и бачучи дописи зô всѣхъ сторôнъ рôжнородного змѣсту, задумавъ и я кôлька слôвъ написати, та сподѣюсь, що пов. Редакція и менѣ не вôдмовить мѣся въ нашôй дорогôй „Свободѣ“.

Въ 1894 роцѣ истнувавъ славный зô своеи дѣяльности банкъ, пôдъ казвою „Russo-Slavonian Bank, 111 Attorney Str., New York, City“. Случайно зôйшовъ ся я въ И. Париляка зъ п. Мирономъ Волкаемъ, братомъ о. Е. Волкая, бувшого въ той часъ священика въ Brooklyn, N. Y., котрый теперь есть священикомъ, и зъ нимъ познакомивъ ся. Въ розмовѣ то о сѣмъ то о тôмъ, М. Волкай каже, що засылае грошѣ до старого краю, и що если будете мати потребу заслати грошѣ до старого краю, то прийдѣть до мене. А я на тое кажу: „Дуже мене тѣшить, що нашй Русины займають ся посылкою грошей, то зъ певностю не пôду до жида, коли есть нашъ рускій чоловѣкъ, еще другому скажу, щобы свого пôдтримувати, а не жидôвъ або другихъ. И мы розôйшлись. Незадовго потому, сестра моеи покôйнои жены, котра теперь есть моею женою, хотѣла заслати грошѣ (кельчикъ) до старого краю, и просила, щобы я тй грошѣ заславъ. Я взявъ згаданй грошѣ, пôшовъ до Russo-Slovonian Bank-у, де и знайшовъ въ офісѣ М. Волкая. Поздоровившись сказавъ-емъ чого прийшовъ, тай вырахувавъ М. Волкаеви $45.87 на 115 австрійскихъ ґульденôвъ. М. Волкай вôдобравъ вôдъ мене грошѣ и выписавъ менѣ ресітъ, якъ звычайно выписуе ся на посылку грошей, и на ресітѣ пôдписавъ свое имя: Emery A. Volkay. Вôдобравши ресітъ и попращавшись пôшовъ я до дому писати листъ, що згадана дѣвчина посылае кельчику тôлько а тôлько, тай що рôдня получить згаданй грошѣ. Не знаю вже напевно за 10 чи 12 недѣлъ дôстаю зъ Гледишова, Галичина, листъ, що дармо ожидали и ходили на почту, бо грошей нема. По вôдобраню листу иду сейчасъ до згаданого офісу и повѣдомляю М. Волкая, що грошѣ черезъ него пôсланй не доруче́нй и пытаюсь, що то мае значити. А вôнъ каже, то буде всьо добре, я вже о то постараюсь, а безъ того они певно до того часу грошѣ мають, тôлько вашимъ кревнымъ напишѣть, що грошѣ будуть на почтѣ. Я знову пишу якъ М. Волкай казавъ, и за якійсь часъ знову получаю листъ, що грошей нема, щобы я ихъ глядавъ. Я знову спѣшу до згаданого офісу, але чесного М. Волкая вже не заставъ, тôлько якогось Дудиньского, менѣ зовсѣмъ незнаного чоловѣка. Пытаюсь де есть той а той и показую ему ресітъ. А вôнъ каже: Волкая днесь тутъ нема, але прийдѣть завтра, або въ котрый другій день, то вôнъ певно тутъ буде. Приходжу завтра и пôсля завтра и такъ далѣ, але Волкая нѣтъ. Питаюсь, що то мае значити, а Дудиньскій чи тамъ якій чоловѣкъ менѣ каже, що то буде всьо добрѣ, що Волкай певно грошѣ заславъ, коли ихъ вôдобравъ и ресітъ на нихъ выписавъ. А я на тое: але где тіи грошѣ суть коли ихъ заславъ? Тажь я вже другій листъ зô старого краю дôставъ, що грошей нема. Кажу: зъ того офісу грошѣ посыланй, то ихъ поглядай де суть, и показую ресітъ. Але згаданый чоловѣкъ посмотрѣвъ на ресітъ и каже: я грошѣ вôдъ васъ не бравъ и ресітъ вамъ не писавъ; тутъ, каже, М. Волкай свое имя пôдписавъ и грошѣ вôдобравъ, то коли приѣде чи прийде, то вамъ справу выяснить. Незадовго довѣдавемъ ся, що Волкай десь пôдѣвъ ся, и що не тôлько менѣ, але и другимъ людямъ грошѣ пропали. Надармо мы оба зъ И. Париляком Волкая шукали по Ню-Йорку, пропавъ якъ камфора. Ходивъ я и до о. Е. Волкая до Бруклина, але той каже: „я зъ того не можу, що мôй братъ такъ зробивъ, то не моя вина“. Отже шукай вѣтра въ поли.

Можете собѣ почтенй читателѣ представити, якій плачь и роспука була для убогои дѣвчины, коли я еѣ сказавъ, якъ ся рѣчь мае. Убога невинна дѣвчина робила за кôлька долярôвъ тыжнево неразъ и не два о сухôмъ хлѣбѣ, а складала центъ до цента, щобы убогôй родинѣ заслати, звернути грошѣ до старого краю, котрй були тôлько позыченй и вôдъ котрыхъ процентъ рôсъ, а тутъ тіи такъ тяжко запрацьованй грошѣ, на котрыхъ були кровь и пôтъ убогои дѣвчины пропали въ Russo-Slavonian Bank. По тôмъ всѣмъ менѣ иначе не выходило, якъ до кôлька долярôвъ, котрй згадяна дѣвчина за той часъ наскладала, свои доложити и рôднѣ до старого краю заслати. Пôзнѣйше довѣдавъ ся я, що згаданый банкеръ пробувае въ Wilkes-Barre, Pa. у о. Товта, отже я чимскорше поѣхавъ туда, але и тамъ его не знайшовъ, не знаю чи скрывъ ся, чи може выѣхавъ зъ вôдтамъ на попа учитись. Буде тому кôлька лѣтъ, довѣдавъ ся я, що згаданый М. Волкай есть священикомъ, отже думаю собѣ, напишу, то певно, що рускій священикъ вôддасть менѣ грошѣ ще и зъ радостію. Пишу листъ о. М. Волкаеви и прошу красно, ладно пригадую, якъ то всьо було въ той а той часъ, якъ банкъ утримували, и прошу чемненько грошѣ звернути, и бувемъ бôльше якъ певный, що грошѣ въ короткôмъ часѣ получу. Але жду тыждень, два, ба и не то тыжнѣ але и мѣсяцѣ, та на мое здиване нѣчого нема. Пишу другій разъ и ждаю знову зъ пôвъ року, але всеч. о. Волкай навить не узнали за добре менѣ вôдписати. Зъ того всього я не знавъ, що то мае значити, беру и посылаю о. Волкаеви регістрованый листъ, и ажь на него ихъ священическа милость зволили одвѣтити. Беру чимъ скорше и читаю, думаючи: ага, грошѣ тутъ! Але на мое превелике здиване, вычитавемъ тôлько выкруты и вымовы, щобы звернутись до якихсь тамъ спôльникôвъ. Господи, подумавъ я собѣ, не досыть що грошѣ пропали, ще мене за послѣдного дурака держить; пише менѣ якъ смаркатому хлопцеви; каже менѣ звернутись до людей, котрыхъ я не знаю, навить нѣколи ихъ не видѣвъ. Та що менѣ до того, чи вôнъ мавъ спôльникôвъ, чи нѣтъ? Тажь я ему, а нѣкому инному грошѣ до рукъ давъ, и М. Волкай свое, а нѣкого иншого имя на ресітѣ пôдписавъ.

Буде щось бôльше якъ рôкъ, захворѣвъ я на груди и докторы радили менѣ вôдъѣхати на иншій воздухъ. Боже, думаю собѣ, якъ тутъ ѣхати, коли цента нѣтъ, бо маючи домашнй клопоты, хоробы и т. и. до послѣдного цента выдавъ я на докторôвъ. Пишу знову до о. Волкая и описую въ якôмъ положеню есьемъ, и прошу про Бога, щобы менѣ грошѣ вôддавъ, але де тамъ, навить не вôдписавъ.

Потому удавъ я ся до Р. Н. С. яко членъ о помôчь, и на послѣднôй конвенціи чеснй и поважанй урядники и делеґаты ухвалили дати менѣ запомогу на поратоване здоровля, за що нехай буде честь и слава поважаныхъ урядникамъ и делеґатамъ, тай и всѣмъ членамъ „Р. Н. Союза“, и нехай росте „Р. Н. С.“ въ поважне число, нехай росте безъ впину. А вы братя Русины, приступайте громадно до „Р. Н. С.“, бо „Р. Н. С.“ есть щиро руска орґанізація, котра опѣкуесь своими членами, якъ добрй родичѣ рôдными дѣтьми. Отже получивши запомогу вôдъ „Р. Н. С.“, выѣхавъ я зъ Чікаґо, Ил. до Денверъ, Кол., де мое здоровле потроха полѣпшилось, и якось жите коротаю. Писавъ я и зôдси до о. М. Волкая регістрованый листъ и знову просивъ, щобы бувъ такъ ласкавый прислати менѣ грошѣ, але де тамъ, ресітъ прийшовъ, що листъ вôдобраный, але листу анѣ грошей до того часу нема. Дуже менѣ прикро п. читателѣ писати таку сумну справу на руского священика, але дармо, нема где правды подѣти, хотяй она и терпка; правда выйде на верхъ, якъ олива на водѣ. Я не хотѣвъ и не хочу нѣкого чернити, бо тое що тутъ пишу на о. М. Волкая, то есть чиста правда, на котру можу и готовемъ кеждого разу присягати, и маю ресітъ въ рукахъ на тіи грошѣ, котрый то ресітъ выписавъ самъ о. М. Волкай, коли грошѣ вôдъ мене вôдобравъ и свое имя на нѣмъ пôдписавъ. Сли бы то зробивъ якій простый чоловѣкъ, котрый не есть въ станѣ подôбнои хибы направити, то еще можна бы ему такого рода провину дарувати, але священикови, котрый голосить слово Боже въ Храмѣ Божôмъ, для котрого ($45.87) сорокъ пять долярôвъ 87 центôвъ, есть сумою незначною, а котра то сума дуже бы помогла убогому на здоровлю пôдупалому робôтникови, то такому не можна дарувати нѣколи. Такій священикъ не мае чувства чоловѣчого. Такій брутальный вчинокъ, есть до неба о пôмству взываючій.

Пôдписуюсь повнымъ именемъ

Мойсей Куриловъ,
въ Денверъ. Колорадо.

Всячина.

МАШИНА-МУЛЯРЪ.

Цехъ мулярôвъ до остатнього часу займавъ цѣлкомъ осôбне становиско мѣжь другими цехами. Особистôсть его становиска лежала въ тôмъ, що мулярѣ не знали жаднои конкуренціи зъ машинами. Робôтники усѣхъ другихъ фахôвъ мусѣли постоянно завважати, якъ ихъ праця черезъ вынаходы щоразъ новыхъ машинъ, котрй роблять тужъ саму роботу, тôлько пôдчасъ далеко и краще, все бôльше тратила на вартости. Але це не вôдносилось до мулярôвъ, бо мыслили, що машиною не можна зложити зъ цеглинъ муру, що це можна зробити тôлько руками.

Въ такôмъ самôмъ становиску знаходили ся 15 рокôвъ тому назадъ и друкарнѣ, але вынайдено машину „лайнотайпъ“, котра може замѣнити найлѣпшого друкаря.

Нынѣ дôйшла черга до мулярôвъ. Уже вынайдено машину до будованя мурôвъ.

Тй, що бачили цю машину въ роботѣ, стверджують, що вона складае зъ цеглинъ муръ такъ файно, якъ то може робити тôлько найспритнѣйшій муляръ. Крôмъ того робить вона такъ твердо, якъ годѣ того вымагати вôдъ найкрасшого робôтника. Стверджують, що до тои машины треба тôлько 2 або 3 робôтникôвъ, котрй достарчалибъ ѣй потрѣбный матеріялъ, вонажь може выконати роботу, котру въ тойже часъ можуть зробити тôлько 12 спритныхъ мулярôвъ. Далѣ додають, що тою машиною дуже легко керувати и реґулювати, коли треба лишити въ мурѣ отвôръ для вôкна або для дверей. Це вона робить зъ такою точностю, яку тôлько може собѣ представити чоловѣчій розумъ. Машина ця дуже простои конструкціи и черезъ те вона не може легко пошкодити ся. Завдяки своимъ практичнымъ выгодамъ, вона матиме якъ найширшій вжитокъ.

Той, хто вынайшовъ цю машину, походить зъ пôвденнои Каролайны. Кажуть, що вôнъ уже вступивъ въ переговоры зъ великими пôдприемцями, щобы продати свою машину.

БРУКЛИНЬСКЙ МОСТЫ.

За остатню чверть рока, що скôнчила ся 30 жовтня, бруклиньскій мôстъ (старый) давъ доходу $123.173, а выдаткôвъ на него було за тойже самъ часъ $17.937. Удержане Віліямсбурского (нового) моста коштувало за тужъ саму чверть рока $13 915, а доходу вôнъ давъ $30.077. Що до старого моста, то щоденно черезъ него переходило въ обохъ напрямахъ пересѣчно 385.265 душь люду: 156.639 на стрітъ карахъ, 194.405 въ потягахъ высокои зелѣзницѣ, 19.434 въ мѣсцевыхъ мостовыхъ карахъ, а решта пѣхотою и возами. За добу (24 годинъ) черезъ мôстъ переходило 3.950 стрітъ-каръ.

ФРАНЦУЗЪ ПРО УКРАѢНКИ.

Въ Парижи вышла книжка п. з.: „Всѣ женщины“ Toutes les femmes), написана якимсь Amedie-м Vignola. Описуючи Славянокъ Амедей Віньоля посвячуе оденъ роздѣлъ украиньскимъ женщинамъ, ставлячи ихъ далеко высше вôдъ Московокъ. Межи Московкою а Украинкою чи Русинкою (Ruthene) е вѣчный контрастъ пôвночи и полудня. Пôдсоне Украины теплѣйше, самъ край далеко привѣтливѣйшій. Умъ Украинки живѣйшій, бôльше мрѣйный и сентиментальный. Высока, струнка, по найбôльшôй части брунетка, зъ чорными очима, широкимъ лицемъ, але зъ тонкими чертами лиця. Украинка е сильна, бодай назверхъ весела и безжурна. Єи сестра Московка дорѣкае Украинку за еи безпечнôсть. Украинка понадъ все любить спокой. Вмѣе оцѣнити родиннй втѣхи, а такъ само враже́ня, якй вôдносить зъ красы природы. Будучи зъ волѣ судьбы бôльше свобôдною, якъ Московка, вона выходить замужь лише за того, кого собѣ выбрала. Украиньскй народнй пѣснй величають не мущину, але красу женщины, любовь, а таможь неделю старого, поганого чоловѣка, котрого обманюе жѣнка, а вôнъ про се не знае. Нема нѣчого поетичнѣйшого и зворушливѣйшого вôдъ украиньскихъ пѣсень. Молодй дѣвчата спѣвають ихъ хоромъ на вечерницяхъ, куды приходять ся веселити на свободѣ. Цвѣты, перевязанй биндами або широкй діядемы украшають ихъ головы. Кôлька рядôвъ коралѣвъ окружають ихъ гарнй шиѣ. Бѣла вышита сорочка и довга синя або кратчаста юбка обрисовлюють ихъ граціознй формы. Груди Украинки все чудовй и люба Парижанка декольтувала бъ ихъ радо, щобы подратувати мужчинъ. Збôрня дѣвчать на вечерницяхъ творить чарôвну картину, котрой поважнй и повôльнй напѣвы надають сумовитый вôдтѣнокъ. Украинки можуть гордити ся своими формами, але чимъ близше до козацкихъ сторôнъ, тамъ женщины стають гарнѣйшй и привабливѣйшй. Запорожскй козачки то справдѣшнй моделѣ. Що до доньскихъ козакôвъ, то вони походять вôдъ Москалѣвъ и тому ихъ черты лиця, а навѣть сама вдача лишила ся така, якъ у Москалѣвъ.

При той нагодѣ автръ звертае увагу також на Бѣлоросôвъ и замѣчае, що ихъ женщины бѣднй, ихъ пѣснѣ выказують переважно ихъ бѣдолашнôсть, про котру говорять також ихъ понурй лиця, але деспотизмъ родины не такъ тяжко давить ихъ плечѣ, якъ у Московокъ.

ТѢЛЕСНА КАРА

въ Росіи, знесена на основѣ закона, не перестала ествувати въ практицѣ. Пôдчасъ розправы, що вôдбувала ся недавно передъ судомъ въ Харковѣ о аґрарнй заворушеня, вышло на яву, що въ часѣ давленя селяньскихъ заворушень примѣнювано тѣлеснй кары. Били ихъ, розôбраныхъ напередъ до нага, на лавахъ, въ присутности иншихъ обжалованыхъ, щобы въ той способъ приневолити ихъ признати ся до вины. Пôзнѣйше селянъ, зъ котрыхъ текла кровь, повязали шнурами и гнали такъ до Гамазлина, де находить ся громадскій урядъ. Щобы передъ народомъ оправдати свое поведене якъ законне, оденъ зъ тыхъ урядовыхъ посѣпакôвъ, земскій начальникъ Кусаковъ, сѣвъ на коня и вôдчитавъ якесь нѣбы урядове письмо, де було сказано, що „рôзги знесенй лише для добрыхъ людей, а не для тыхъ, що выступають противъ права. Хто допускае ся самоволѣ, того можна також самовôльно карати“.

ВАРТÔСТЬ ДЕЯКИХЪ ЗВѢРЯТЪ.

Недавно тому одно асекураційне товариство въ Росіи мусѣло выплатити обезпечену суму властителеви тресованои малпы званои „Консулъ“ двѣста тысячь рублѣвъ, позаякъ та малпа була згинула. Те саме асекураційне товариство мае асекурованого въ себе одного вытресованого слона за суму триста тысячь рублѣвъ! Такъ высоко цѣнять ся малпы и иншй звѣрята, але чи богато можна начислити представителѣвъ благородного человѣчества, котрыхъ жите оцѣнювало бы ся такими сумами? Видно у самыхъ таки людей... малпа мае бôльше вартости, якъ чоловѣкъ.

Наперед!

Наперед за край рідний та волю,
За скутий пригноблений люд,
Хоч нічого не знайдем, крім болю,
Хоч нас жде невіддячений труд!

Наперед проти зла однодушно!
Розросла ся ворожа юрба.
Не гадаймо прожити безсумно,
Бо життя — то що-дня боротьба.

Наперед, хто не хоче конати,
Статись трупом гнилим живучи!
Сьміле слово — то наші гармати,
Сьвітлі вчинки — то наші мечі.

Наперед до завзятого бою
За громадські та власні права;
Коли бути бажаєм собою,
Коли серце ганьбу відчува!

Наперед! годі скніти рабами,
Час кормигу ганебну знести!
Щоб без хлопа, без пана—братами
Всі ми вільні прийшли до мети!

П. Грабовський.

СМѢШНЕ.

ПЕРШІЙ МЕДВѢДЬ.

(На взôръ Стефаника).

Старый Гуцулъ Симеонъ оповѣдавъ въ корчмѣ звôдки взявъ ся першій медвѣдь:

Було-сми то на самого сьвѣтого зімного Ніколы. Сьвѣтый Нікола войшовъ на сьвѣтъ подивити ся на люди, шо вони сарачьета рєблєтъ у таке зімно. Иде вонъ коло млинôвки, ажь ту диви-си, шосъ лазы, таке страшне и кудлате, шо ажь хрістенина страхъ збірае. Сьвѣтый Ніколай злекавси и крикнувъ „ґвалту“. Ажь ту дивиси, а тоте кудлате лѣзи тай цулуе сьвѣтого Ніколу въ руки. А то бувсми, вібачти, мельникъ, шо вбравъ кожухъ на выворôтъ и заставлєвъ воду. Але сьвѣтый Нікола влютивъ си на него, шо го такъ напудивъ тай кажи:

„А шобисъ за той шпасъ вѣдмедемъ ставъ“.

И вôдъ тогдѣ ставъ на сьвѣтѣ першій медвѣдь.

— Ну дедю! А звôдки-жь си взєла перша вѣдмедица — питае якійсь молодый леґинь.

— Ахъ мой! Тожтосмі сіну, вібачай, дурний, хочь великій — вôдповѣдае Гуцулъ — а мало-жь то вѣдмедицъ по нашихъ горахъ ходи!

ВÔЙСКОВА ДИСЦИПЛІНА

„...Отже, хлопцѣ спамятайте собѣ: Вôйскова дисципліна, то е: Всьо, що приказано, треба сповнити. Вымôвокъ нема жадныхъ! И якъ бы прийшовъ до мене панъ капітанъ и сказавъ: „Фельдфебель Рептюхъ, зробити менѣ дзиґарокъ!“ — то заразъ роблю. Чи дзиґарокъ буде потому ходити чи нѣ, то мене не обходить. Я роблю дзиґарокъ!“

ХИБА.

— Були вы вже коли въ львиной клѣтцѣ?

— Бувъ.

— Ну, и бояли ся?

— Нѣ!

— Адѣть, ну а львы вамъ нѣчого не зробили?

— Нѣ, бо ихъ не було въ клѣтцѣ.

Зовсѣмъ дармо

пôшлемо кождому Русинови книжокъ вартости **50 центôвъ,** если пришле намъ на „Свободу“ не менче якъ **2 доляры** найдальше до 1-го Новембра 1905 р.

Книжки выбирайте зъ тыхъ, що оголошенѣ на осьмôй сторонѣ „Свободы“ пôдъ заголовкомъ **„Цѣкавѣ книжки“.**

Грошѣ высилайте чекомъ, почтовымъ або експресовымъ моніордеромъ на такій адресъ:

SVOBODA, Box 353, Scranton, Pa.

Памятайте, що „Свобода“ е найстарша руска часопись въ Америцѣ, и въ нѣй е бôльше що почитати, якъ въ якôй небудь другôй тутешной руской газетѣ.

Єсли знаете людей, що ще не бачили нашои „Свободы“ а хотѣлибъ собѣ еѣ записати, пôшлѣть намъ ихъ адресъ, а мы имъ вышлемо одно число на показъ.

Що кажуть люде?

Medicine Hat, Can., Sept. 4, 1905.

Поважана Редакціе!

Я довѣдавъ ся о Вашôй часописи вôдъ свого товариша и посылаю Вамь предплату на цѣлый рôкъ въ сумѣ 2 доляры.

Є богато часописей, але я довѣдавъ ся, що Ваша часопись „Свобода“ е ретельна и файна и докладна.

Зъ поважанемъ

Теодоръ Северинъ.

Присилайте грошѣ сейчасъ.

☞ Замовляти „Свободу“ можете кождого часу, навить въ серединѣ року або мѣсяця. Цѣна два доляры рахуесь не вôдъ Нового до Нового року, але за 12 повныхъ мѣсяцѣвъ.

Австрійскѣ грошѣ дуже станѣли!

Теперь найлѣпша пора посилати грошѣ до краю.

Хто хоче скоро и безпечно пôслати грошѣ своєй родинѣ до Галичины, Буковины, Угорщины або Росіи, нехай пôшле ихъ черезъ „Свободу“.

По блисшѣ інформаціи пишѣть на адресъ:

Svoboda,
Box 353, Scranton, Pa.

Цѣкавѣ книжки

* Америка	15 ц.
Американьскій шляхтичь	15 ц.
* Ангелъ та пустельникъ и другѣ рѣчи	15 ц.
Борба клясъ и чому робôтники орґанізують ся	15 ц.
Весела книжочка зъ образками	30 ц.
* Грѣхи міліонерôвъ и т. п. С. 7.	15 ц.
Дещо въ исторіи православнои міссіи въ Америцѣ	10 ц.
Дещо про звѣрята	30 ц.
* Двѣ левады и т. п. С. 5	15 ц.
Дещо про права и суды въ Сполуч. Державахъ	10 ц.
* Дорога любови, то Божа дорога С. 6.	15 ц.
Жовнѣръ	10 ц.
Журавлѣ	15 ц.
* Житє, зарôбки, орґанізаціи и т. п. въ Спол. Державахъ	15 ц.
Зубъ за зубъ	10 ц.
Капіталъ и праця	15 ц.
Конституція Спол. Державъ	10 ц.
Книжка Рахункова	50 ц.
Марія	10 ц.
* Наверненый Грѣшникъ	20 ц.
Народный рухъ австро-угорскихъ Русинôвъ	15 ц.
Образки и загадки	10 ц.
Образки зъ Америки	10 ц.
Оповѣданя	15 ц.
Про вôдступникôвъ вôдъ рос. православія	10 ц.
Провôдникъ руско-англійскій (тлумачь)	50 ц.
* Про нутро землѣ	25 ц.
Подземнѣ скарбы	25 ц.
Покуса	10 ц.
Розмова Поляка зъ Русиномъ	10 ц.
Руско англійскій словарець	20 ц.
* Релігійнѣ вѣрованя старинныхъ народôвъ	20 ц.
Смерть	10 ц.
Стародвнѣ казки та оповіданя	15 ц.
Страйкъ	20 ц.
Тарасъ Шевченко	15 ц.
Тимко Гаврилюкъ	15 ц.
* Хто зъ чого жіе	15 ц.
* Якѣ то е люде на земли, зъ 20 образками	50 ц.

Тимъ, що схочуть занятись роспродажею повысшихъ книжокъ дамо добрый процентъ.

Безъ грошей не вышлемо книжокъ нѣкому.

Адресъ:
„SVOBODA“ BOX 353, SCRANTON, Pa.

Друкарня „Свободы“

друкуе

тикеты, паперы, коверты, книги, книжки, плякаты, циркуляры

и взагалѣ всѣ роботы друкарскѣ

старанно, тано и на часъ.

Братскѣ опекуны хорыхъ повиннѣ мати книжки для записованя коли хто захорувавъ, на яку слабôсть и т. д.

Адресъ:

„SVOBODA“, Box 353, Scranton, Pa.
